

Spelling

Handleiding • Groep 8 • Blok 5

Picto's

- Deze opdracht doe je als je tijd hebt.
- Deze opdracht doe je alleen.
- Deze opdracht doe je samen.
- Deze opdracht doe je in een groepje.
- Deze opdracht doe je met de hele klas.
- Dit is een bewegingsopdracht.
- Deze opdracht schrijf je op een blaadje.

- Knipstrategie
- Luisterstrategie
- Onthoudstrategie
- Ook-zo-strategie
- Regelstrategie
- Werkwoord

Blok5 Differentiatie

Cheeta-opdracht

De cheeta-opdracht is een extra opdracht aan het eind van elke les, in te zetten als tempodifferentiatie.

Herhalen en toepassen

Leerwerkschrift	Spel 1 De leerlingen zetten een woord met tien letters op een strook van ruitjespapier. Ze proberen elkaars woorden zo snel mogelijk te raden. Door het noemen van een nummer wordt steeds één letter gegeven.
	Spel 2 De leerlingen bedenken een zin met een woord uit blok 5. De andere leerling raadt om welk woord en om welk spellingprobleem het gaat. De woorden worden geoefend in contextzinnen.
	Spel 3 De leerlingen maken en spelen memory met de <i>leenwoorden</i> en <i>samenstellingen</i> uit blok 5. De woorden worden geconsolideerd.
Leerwerkschrift
Maat	Spel 1 De leerlingen bedenken bij een woordstukje (<i>ge, be, ver, her</i> en <i>ont</i>) een werkwoord en schrijven het <i>voltooid deelwoord</i> daarvan op. Ze oefenen het gebruik van deze <i>voltooid deelwoorden</i> .
	Spel 2 De leerlingen zoeken bij de letter van het omgedraaide kaartje een woord uit blok 5. De woorden worden geconsolideerd.

Pluswerk

Woordpakket 17	De leerlingen oefenen met het <i>voltooid deelwoord</i> . In opdracht 1 bedenken ze een <i>voltooid deelwoord</i> dat in de zin past. In opdracht 2 schrijven ze <i>voltooid deelwoorden</i> in de tabel. In opdracht 3 zoeken ze werkwoorden in de woordslang, maken er een <i>voltooid deelwoord</i> van en schrijven een zin met het <i>voltooid deelwoord</i> .
Woordpakket 18	De leerlingen oefenen met <i>afkorting</i> . In opdracht 1 schrijven ze de woorden die bij de <i>afkorting</i> horen in de puzzel. In opdracht 2 schrijven ze de <i>afkorting</i> achter de zin op. Met de <i>afkorting</i> die overblijven maken ze zelf zinnen. In opdracht 3 maken ze een advertentie en gebruiken daarin zo veel mogelijk <i>afkorting</i> .
Woordpakket 19	De leerlingen oefenen de <i>samenstellingen</i> . In opdracht 1 zoeken ze twee losse woorden bij elkaar. In opdracht 2 wordt de omschreven <i>samenstelling</i> opgeschreven. In opdracht 3 maken ze zelf een omschrijving van gegeven <i>samenstellingen</i> . In de laatste opdracht worden twee <i>samenstellingen</i> uit een letterrits gehaald.
Woordpakket 20	De leerlingen oefenen de <i>leenwoorden</i> . In opdracht 1 wordt het <i>leenwoord</i> gezocht bij een omschrijving. In opdracht 2 worden zinnen met <i>leenwoorden</i> geschreven bij een afbeelding. In opdracht 3 geven de leerlingen een omschrijving voor een gegeven <i>leenwoord</i> . In opdracht 4 geven ze met een vlag aan uit welk land het <i>leenwoord</i> komt.

Mijn Pakket

Voor elk woordpakket kunnen leerlingen extra oefenen. De leerling oefent op eigen niveau, afhankelijk van de resultaten. Zie de handleiding Leerlingsoftware in de cockpit onder 'jaaroverzicht'.

Wp17 Les 1 Werkwoordspelling

Lesdoel

- De leerling herhaalt het schrijven van de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 17.
- Zet les 1 klaar op het digibord.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Lesinhoud

Introductie

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Vraag naar het voltooid deelwoord van *rennen* en *stoppen* en laat de leerlingen uitleggen waarom het d of t is (gerend en gestopt). Vraag nu naar de voltooid deelwoorden van *ontdekken* en *herstellen* (ontdekt en hersteld). Benadruk dat de regels voor het vormen van het voltooid deelwoord hetzelfde zijn. Vertel dat bij deze werkwoorden geen ge voor het voltooid deelwoord komt. Daarom klinken persoonsvorm en voltooid deelwoord soms hetzelfde.
- Kijk samen naar de schrijfaanwijzing en laat deze voorlezen. Bespreek de voorbeelden.
- Toon het woordpakket en laat de woorden voorlezen. Van welke werkwoorden eindigt het voltooid deelwoord op t?
- Wijs de spellingcategorie op de poster aan.
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 2 De leerlingen oefenen auditief de schrijfwijze van de voltooid deelwoorden.

Opdracht 3 De leerlingen geven elkaar een dictee en oefenen zo de schrijfwijze van de persoonsvorm (jij/hij/zij-vorm) en het voltooid deelwoord.

Opdracht 4 De leerlingen passen de werkwoorden toe door bij elke afbeelding een zin met de persoonsvorm en een zin met het voltooid deelwoord te maken.

Reflectie

- Bespreek de zinnen die gemaakt zijn bij opgave 4.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Herhaal de werkwoorden waarbij je niet kunt zien/horen of het een voltooid deelwoord is of een jij- of hij-vorm: gebruikt, beslist, verrast, hervat, ontdekt, ontmoet. Kunnen de leerlingen uitleggen hoe je dat te weten kunt komen? (Door te kijken naar de rest van de zin.) Zeg een zin en laat een leerling vertellen of er een voltooid deelwoord in staat of niet.

Instructie

NT2

Bespreek de werkwoorden getuigen, hervatten, herstellen en ontcijferen. Laat ze onbekende werkwoorden opzoeken in het (digitale) woordenboek en de woorden met de betekenis opschrijven.

Opdracht 2

Spellingsterk

Vorm tweetallen en laat deze leerlingen ook de jij/hijzij-vorm tegenwoordige tijd invullen.

Compactroute

Opdracht 4.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen zoeken tien werkwoorden die beginnen met ge, be, ver, her en ont in de puzzel.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen schrijven vijf werkwoorden van de startopdracht op en maken de tabel af met de hij-vorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord.

Woordpakket 17

Les 1

Werkwoordspelling

Ik herhaal de **persoonsvorm** en het **voltooid deelwoord** van de gevaarlijke werkwoorden met **ge, be, ver, her en ont** schrijven.

woordenboekvorm: zwakke v.w. met **ge, be, ver, her en ont**

→ pv → tt (nu)

→ pv +

pv ev jij/hij/zij-vorm → ik-vorm + t

voltooid dw → **geen** ge! ik-vorm + t/d

Werkwoorden

gebeuren	gebruiken	getuigen	gehoorzamen
het gebeurt het is gebeurd	(jij/hij/zij) gebruikt (pv +) gebruikt	(jij/hij/zij) getuigt (pv +) getuigd	(jij/hij/zij) gehoorzaamt (pv +) gehoorzaamd
beslissen (jij/hij/zij) beslist (pv +) beslist	(zich) besaffen (jij/hij/zij) besaft (zich) (pv +) (zich) besaft	betalen (jij/hij/zij) betaalt (pv +) betaald	berekenen (jij/hij/zij) berekent (pv +) berekend
verrassen (jij/hij/zij) verrast (pv +) verrast	verstappen (jij/hij/zij) verstopt (pv +) verstopt	verdunden (jij/hij/zij) verdund (pv +) verdund	veranderen (jij/hij/zij) verandert (pv +) veranderd
hervatten (jij/hij/zij) hervat (pv +) hervat	herkansen (jij/hij/zij) herkanst (pv +) herkanst	herkeuren (jij/hij/zij) herkeurt (pv +) herkeurd	herstellen (jij/hij/zij) herstelt (pv +) hersteld
ontdekken (jij/hij/zij) ontdekt (pv +) ontdekt	ontmoeten (jij/hij/zij) ontmoet (pv +) ontmoet	ontdoelen (jij/hij/zij) ontdoelt (pv +) ontdoeld	ontcijferen (jij/hij/zij) ontcijfert (pv +) ontcijferd

Gevaarlijke werkwoorden (herhaling)

Zwakke werkwoorden kunnen gevaarlijk zijn. Soms klinken vervoegingen of afleidingen hetzelfde, maar schrijf je ze verschillend. Je moet bij de gevaarlijke werkwoorden dus extra goed opletten en de regels toepassen.

Werkwoorden die beginnen met ge, be, ver, her en ont
De tegenwoordige tijd enkelvoud (jij/hij/zij-vorm) en het voltooid deelwoord van gevaarlijke werkwoorden klinken hetzelfde. Maar vaak schrijf je ze verschillend! Dat is zo als het werkwoord **niet** bij **1b-fc-ng** hoort. Dan schrijf je de tt ev op t (ik-vorm + t) en het volt dw op d

Voorbeeld:

woordenboekvorm	tt ev: jij/hij/zij-vorm → ik-vorm + t	laatste klank stam	wel in 1b-fc-ng → volt dw op t	niet in 1b-fc-ng → volt dw op d
gebruiken	gebruikt	/h/	gebruikt	
betalen	betaalt	/l/		betaald
verstappen	verstopt	/p/	verstopt	
herkeuren	herkeurt	/r/		herkeurd
ontdekken	ontdekt	/k/	ontdekt	

Schrijfaanwijzingen

Bedenk altijd eerst wat het is: een persoonsvorm, voltooid deelwoord, het hele werkwoord, een bijvoeglijk naamwoord of een zelfstandig naamwoord. Pas daarna de regels toe die daarb! horen!

Bedenk: Is het een werkwoord?

Neen → bijvoeglijk naamwoord of zelfstandig naamwoord? Gebruik de vervoegingproef.

Ja → persoonsvorm? Gebruik de drie proeven: de vraag-, getal- of tijdsproef.

→ voltooid deelwoord? Je kunt het op de puntjes invullen: Ik heb/ben (iets) ...
→ het hele werkwoord? → Je kunt het op de puntjes invullen: Ik zal/kan (iets) ...

Let op!

Er zijn nog enkele andere gevaarlijke werkwoorden:

- beginnend met **misk**: mishandelen: (jij/hij/zij) mishandelt ↔ (pv +) mishandeld
- beginnend met **er**: erkennen: (jij/hij/hij) erkent ↔ (pv +) erkend

1. Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2. Vul het voltooid deelwoord in.

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Leerling 1: zorg dat je het woordpakket niet ziet.
- Leerling 2: noem een woordenboekvorm (herkeuren).
- Leerling 1: zeg het **voltooid deelwoord** (herkeurd).

Maak er een zin mee. Gebruik de persoonsvorm van hebben of zijn. Zeg je zin. (De dierenarts heeft de koe herkeurd.)

Vul het **voltooid deelwoord** in.

- Doe dit met nog vijf werkwoorden.
- Ruil om en doe hetzelfde met zes andere werkwoorden.
- Kijk samen na en verbeter.

1

2

3

4

5

6

3. Geef een dictee.

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Kies allebei vijf werkwoorden en vul deze in.
Leerling 1 kiest woorden uit rijje één en twee.
- Vul allebei de **persoonsvorm** (jij/hij/zij-vorm) of het **voltooid deelwoord** van die werkwoorden. Vul voor een persoonsvorm: **jij, hij, zij** of **het** in en voor een voltooid deelwoord: **ik heb, ik ben of het is**.
- Zorg allebei dat je het woordpakket niet ziet.
- Leerling 1: lees jouw zin met **persoonsvorm** of **voltooid deelwoord** voor.
- Leerling 2: vul de zin in en onderstreep de **persoonsvorm** of het **voltooid deelwoord**.
- Doe dit met nog vier werkwoorden.
- Ruil om en doe hetzelfde met de vijf andere werkwoorden.
- Kijk samen na en verbeter.

woordenboekvorm: _____

persoonsvorm tt jij/hij/zij-vorm: _____

voltooid deelwoord: _____

4. Maak de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van de werkwoorden bij de plaatjes.

Ter beoordeling van de leerkracht.

gebeuren

persoonsvorm gebeurt

voltooid deelwoord gebeurd

betalen

persoonsvorm betaalt

voltooid deelwoord betaald

verrassen

persoonsvorm verrast

voltooid deelwoord verrast

gebruiken

persoonsvorm gebruikt

voltooid deelwoord gebruikt

ontdekken

persoonsvorm ontdekt

voltooid deelwoord ontdekt

Wp17 Les 2 Werkwoordspelling

Lesdoel

- De leerling oefent de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 17.
- Zet les 2 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Woordpakket 17 Les 2

Werkwoordspelling

Ik oefen de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van de gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont.

Schrijfaanwijzing
Werkwoorden met ge, be, ver, her en ont: het voltooid deelwoord en de persoonsvorm klinken vaak hetzelfde. Let op! Je schrijft ze niet altijd hetzelfde: jij/hij/zij betaalt - jij/hij/zij heeft betaald. Gebruik voor het schrijven van vervoegingen de regels die je al kent.
• jij/hij/zij-vorm (pv tt) = ik-vorm + t
• voltooid deelwoord = (geen ge-) ik-vorm + t/d (t kofschip)

1 Vul in.
Kijk naar het voorbeeld.

woordenboekvorm	pv tt	laatste klank stam in 't kofschip?	voit diw
gebeuren	Het gebeurt	nt → noc... → d	Het is gebeurd
veranderen	Hij verandert	nt → noc... → d	Hij is veranderd
getuigen	Zij getuigt	gt → noc... → d	Zij is getuigd
herstellen	Ze herstelt	nt → noc... → d	Ze heeft hersteld
herkennen	Hij herkent	nt → ja... → t	Hij heeft herkend
ontcijferen	Je ontcijfert	nt → noc... → d	Je hebt ontcijferd

2 Vul de jij/hij/zij-vorm tegenwoordige tijd of het voltooid deelwoord in.

ontdekken	1 Jij ontdekt	zijn schuilplaats.
	2 Jij hebt zijn schuilplaats	ontdekt
verdunnen	3 De schilder verduint	de verf met water.
	4 Hij heeft de dikke verf	verdund
verrassen	5 Het verrast	haar dat de trein al weg is.
	6 Het heeft haar verrast	dat de trein al weg was.
beslissen	7 Mijn vader beslist	waar we heen gaan.
	8 Hij heeft beslist	waar we heen gaan.

1 Maak met de persoonsvorm en het voltooid deelwoord elk een zin.

1 ontdoit: *Meerdere antwoorden mogelijk.*

2 ontdoit: _____

3 gebeurt: _____

4 gebeurt: _____

5 gebruikt: _____

6 gebruikt: _____

7 ontcijfert: _____

8 ontcijfert: _____

9

LEERWERKSCHRIFT blz. 8 – 9

Woordpakket 17 Les 2

Werkwoordspelling

Ik oefen de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van de gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont.

Schrijfaanwijzing
Werkwoorden met ge, be, ver, her en ont: het voltooid deelwoord en de persoonsvorm klinken vaak hetzelfde. Let op! Je schrijft ze niet altijd hetzelfde: jij/hij/zij betaalt - jij/hij/zij heeft betaald. Gebruik voor het schrijven van vervoegingen de regels die je al kent.
• jij/hij/zij-vorm (pv tt) = ik-vorm + t
• voltooid deelwoord = (geen ge-) ik-vorm + t/d (t kofschip)

1 Vul in.
Kijk naar het voorbeeld.

woordenboekvorm	laatste klank stam	in 't kofschip?	pv tt	voit diw
gebeuren	/nt/	nee	Het gebeurt	Het is gebeurd
veranderen	/nt/	nee	Hij verandert	Hij is veranderd
getuigen	/gt/	nee	Zij getuigt	Zij heeft getuigd
herstellen	/nt/	nee	Ze herstelt	Ze heeft hersteld
herkennen	/nt/	ja	Hij herkent	Hij heeft herkend
ontcijferen	/nt/	nee	Je ontcijfert	Je hebt ontcijferd

2 Vul in.

1 Kijk naar de woordenboekvorm voor de zinnen.

2 Vul in de eerste zin de jij/hij/zij-vorm tegenwoordige tijd in.

3 Vul in de tweede zin het voltooid deelwoord in.

ontdekken	1 Jij ontdekt	zijn schuilplaats.
	2 Jij hebt zijn schuilplaats	ontdekt
verdunnen	3 De schilder verduint	de verf met water.
	4 Hij heeft de dikke verf	verdund
verrassen	5 Het verrast	haar dat de trein al weg is.
	6 Het heeft haar verrast	dat de trein al weg was.
beslissen	7 Mijn vader beslist	waar we heen gaan.
	8 Hij heeft beslist	waar we heen gaan.

3 Wat is een voltooid deelwoord?

☒ 1 ontdoit	☒ 4 gebruikt	☒ 7 ontmoet
☐ 2 gebeurt	☐ 5 herkent	☒ 8 betekend
☒ 3 beloofd	☒ 6 ontcijfert	☐ 9 verhuist

4 Kies drie voltooid deelwoorden uit opdracht 3 en maak met elk een zin.

1 *Meerdere antwoorden mogelijk.*

2 _____

3 _____

9

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 8 – 9

Lesinhoud

5

Introductie

- Noem enkele werkwoorden uit het woordpakket. Laat de leerlingen er in tweetallen twee zinnen mee maken: één zin met de persoonsvorm enkelvoud tegenwoordige tijd en één met het voltooid deelwoord. Wat is de laatste letter van het werkwoord? Laat een leerling uitleggen hoe je dat kunt weten.
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek de overeenkomsten en de verschillen van voltooid deelwoorden en de ik-vorm, jij-vorm en hij/zij/het-vorm tegenwoordige tijd van werkwoorden die beginnen met ge, be, ver, her en ont.
- Noem steeds twee zinnen: één met een persoonsvorm en één met een voltooid deelwoord. Laat de leerlingen aangeven of beide hetzelfde geschreven worden of niet. Kunnen ze verwoorden waarom dat zo is?
Hij gebruikt een vulpen. - Hij heeft een vulpen gebruikt.
Hij verstopt het boek. - Hij heeft het boek verstopt.
Ik hervat de les. - Ik heb de les hervat.
Het gebeurt niet meer. - Het is niet meer gebeurd.
- Doe de oefening(en).
- Kijk samen naar de korte schrijfaanwijzing in de leerwerkschriften en bespreek deze met de leerlingen.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

15

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen vullen de tabel in en volgen de stappen per regel naar de jij/hij/zij-vorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord. Ze passen de regels van beide werkwoordsvormen toe.

Opdracht 2 De leerlingen vullen de goede werkwoordsvorm in de zinnen in. Ze oefenen het verschil tussen de persoonsvorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord.

Opdracht 3 De leerlingen maken zinnen met de persoonsvorm en het voltooid deelwoord. Zo oefenen ze het verschil tussen de persoonsvorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord.

Maat De leerlingen kruisen de voltooid deelwoorden aan. Zo oefenen ze het verschil tussen de persoonsvorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord.

Maat opdracht 4 De leerlingen maken met drie voltooid deelwoorden van opdracht 3 een zin.

5

Reflectie

- Doe de reflectieoefening(en) op het digibord.
- Vraag de leerlingen in eigen woorden te vertellen waar ze op moeten letten bij het schrijven van deze werkwoorden. (De persoonsvorm en voltooid deelwoord van deze werkwoorden klinken vaak hetzelfde, maar je schrijft ze niet altijd hetzelfde. Voor het schrijven van de persoonsvorm gebruik je de regels die je al kent. Voor het schrijven van het voltooid deelwoord, maak je het woord langer of gebruik je 't kofschip om te bepalen of het woord eindigt op een t of d.)
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Oefen de jij/hij/zij-vorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord van de volgende werkwoorden: *bevrijden*, *verbranden*, *herkeuren*, *ontmoeten*, *geloven*, *verstoppen* en *herleiden*.

Opdracht 1

Leerwerkschrift Maat

Laat de leerlingen de opdracht in tweetallen maken. Herhaal dat de jij/hij/zij-vorm gelijk is aan de ik-vorm + t: ik verras – hij verrast.

Door het antwoord in het rijtje onder 't kofschip weten ze of het voltooid deelwoord eindigt op t of d.

Opdracht 2

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

De leerlingen maken eerst alle zinnen met de persoonsvormen. Daarna maken ze alle tweede zinnen en focussen op het voltooid deelwoord. Vervolgens kijken ze naar de verschillen en overeenkomsten.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 1

In een tweetal leest leerling 1 de eerste woordenboekvorm, maakt de persoonsvorm tegenwoordige tijd en beantwoordt de vraag over 't kofschip. Leerling 2 noemt het voltooid deelwoord. Als ze het eens zijn, vullen ze de regel in de tabel in. Dan wisselen ze van rol: leerling 2 begint met de woordenboekvorm enzovoort.

Compactroute

Opdracht 1 en 2.

Wp17 Les 3

Werkwoordspelling

Lesdoel

- De leerling oefent de woorden uit les 1 en bedenkt zelf de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van nieuwe gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 17.
- Zet les 3 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Lesinhoud

5

Introductie

- Noem de nieuwe werkwoorden *betrappen* en *verwijderen*. Vraag de leerlingen van beide woorden de hij-vorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord te vormen.
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Vraag de leerlingen naar nieuwe werkwoorden met ge, be, ver, her en ont. Waar zou je deze werkwoorden kunnen vinden? (in een (digitaal) woordenboek)
- Vraag de leerlingen waar ze op moeten letten bij het schrijven van de voltooid deelwoorden van nieuwe werkwoorden. (Ook hier volg je de regels zoals bij andere werkwoorden.) Geef aan dat dit ook geldt voor de persoonsvorm tegenwoordige tijd.
- Bespreek waarom je bij werkwoorden die beginnen met ge, be, ver, her en ont alert moet zijn. (De persoonsvorm en het voltooid deelwoord klinken hetzelfde, maar je schrijft ze niet altijd hetzelfde.)
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Geef bij opdracht 2 aan dat de nieuwe werkwoorden ook zwakke werkwoorden moeten zijn (het voltooid deelwoord eindigt op d of t). Vertel dat er met ge weinig nieuwe werkwoorden te vinden zijn. De leerlingen mogen ook de werkwoorden uit woordpakket 13 gebruiken.

15

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen maken de puzzel. Ze passen de regels voor beide werkwoordsvormen toe.

Opdracht 2 De leerlingen bedenken nieuwe persoonsvormen en voltooid deelwoorden van gevaarlijke werkwoorden en breiden hun woordenschat uit.

Maat De leerlingen vullen van gegeven werkwoorden de jij/hij/zij-vorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord in. Ze passen de regels voor werkwoordsvormen toe.

Opdracht 3 De leerlingen maken tekeningen van de nieuwe werkwoorden uit opdracht 2 en oefenen zo de betekenis en de schrijfwijze van de werkwoorden.

5

Reflectie

- Doe de reflectieoefening(en) op het digibord. Vraag de leerlingen in eigen woorden te vertellen hoe je kunt weten wat de laatste letter van een voltooid deelwoord is.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Oefen met de leerlingen het opzoeken van nieuwe werkwoorden die beginnen met een van de voorvoegsels ge, be, ver, her en ont. Laat ze met elk voorvoegsel een nieuw werkwoord opzoeken en daar de jij/hij/zij-vorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord mee maken.

Opdracht 2

NT2

Bespreek met de leerlingen de betekenis van het nieuwe werkwoord *verloten*, dat in deze opdracht gegeven wordt bij het voorvoegsel ver. Kijk ook naar de betekenis van andere nieuwe werkwoorden.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 2

Leerwerkschrift

In een viertal schrijft elke leerling op een blaadje eerst zelf twee nieuwe werkwoorden op voor het eerste voorvoegsel. Om de beurt leest ieder zijn werkwoorden voor en zeggen de anderen de persoonsvorm en het voltooid deelwoord. Hadden ze verschillende werkwoorden? Samen kiezen de leerlingen twee werkwoorden waarvan ze de persoonsvorm en het voltooid deelwoord invullen. Zo werken ze ook met de andere voorvoegsels.

Transfer

Transfer: gevaarlijke werkwoorden

Je hebt nu geleerd hoe je de gevaarlijke werkwoorden moet schrijven. Vraag aan de leerlingen of ze denken dat grotere broers, zussen of volwassenen deze werkwoorden ook correct kunnen schrijven. Vertel dat 25% nog moeite heeft met spelling. Stel voor een experiment te doen. Laat de leerlingen zelf een toets maken in groepjes met de homofonen, zoals: gebeurt ↔ gebeurd; berekent ↔ berekend. Die toets kunnen ze buiten school afnemen. Spreek af dat ze elk minimaal bij twee mensen de toets afnemen. Laat ze samen de resultaten inventariseren.

Compactroute

Opdracht 1 en 2.

Woordpakket 17

Les 3

Werkwoordspelling

Ik oefen de **persoonsvorm** en het **voltooid deelwoord** van de gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont.

Ik bedenk de **persoonsvorm** en het **voltooid deelwoord** van nieuwe gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont.

1

Vul de **persoonsvorm** tegenwoordige tijd of het **voltooid deelwoord** van het werkwoord in de puzzel in.

1

Hij heeft mijn pen even ... (gebruiken)

2

Ik heb ... wat het kost. (betekenen)

3

Jij ... de fout in de som. (herstellen)

4

De vliezer is ... (ontdoelen)

5

Zij had haar cadeautje ... (verstoppert)

6

Bart is erg ... (veranderen)

7

De hond ... zijn baas. (gehoorzamen)

8

Hij heeft zijn examen ... (herkansen)

9

De rekening was door Emma ... (betalen)

10

Zij ... hem in de winkel. (ontmoeten)

11

Dat is niet vaak ... (gebeuren)

Welk **voltooid deelwoord** lees je van boven naar beneden in de gekleurde vakjes? **gehoorzaamd**

2

Bedenk nieuwe **persoonsvormen** en **voltooid deelwoorden** van gevaarlijke werkwoorden.

1

Vul in elk rijtje twee **persoonsvormen** (jij/hij/zij-vorm tt) en **voltooid deelwoorden** in. Zoek in een (digitaal) woordenboek.

2

Let op: het voltooid deelwoord moet op t of d eindigen.

pv jij/hij/zij-vorm tt	voltooid deelwoord
ge	ge
be	be
ver	ver
her	her
ont	ont

3

Maak tekeningen van de nieuwe werkwoorden.

1

Kijk naar de **persoonsvormen** en **voltooid deelwoorden** bij opdracht 2. Kies er drie uit die je kunt tekenen. Schrijf de jij/hij/zij-vorm tt en het voltooid deelwoord eronder op.

2

Een klasgenoot schrijft bij elke tekening twee zinnen: één met de persoonsvorm en één met het voltooid deelwoord.

Tier beoordeling van de leerkracht.

10

LEERWERKSCHRIFT blz. 10 – 11

Woordpakket 17

Les 3

Werkwoordspelling

Ik oefen de **persoonsvorm** en het **voltooid deelwoord** van de gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont.

Ik bedenk de **persoonsvorm** en het **voltooid deelwoord** van nieuwe gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont.

1

Vul de **persoonsvorm** tegenwoordige tijd of het **voltooid deelwoord** van het werkwoord in de puzzel in.

1

Hij heeft mijn pen even ... (gebruiken)

2

Ik heb ... wat het kost. (betekenen)

3

Jij ... de fout in de som. (herstellen)

4

De vliezer is ... (ontdoelen)

5

Zij had haar cadeautje ... (verstoppert)

6

Bart is erg ... (veranderen)

7

De hond ... zijn baas. (gehoorzamen)

8

Hij heeft zijn examen ... (herkansen)

9

De rekening was door Emma ... (betalen)

10

Zij ... hem in de winkel. (ontmoeten)

11

Dat is niet vaak ... (gebeuren)

Welk **voltooid deelwoord** lees je van boven naar beneden in de gekleurde vakjes? **gehoorzaamd**

2

Vul achter elk werkwoord de jij/hij/zij-vorm tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord in.

woordenboekvorm	persoonsvorm jij/hij/zij-vorm tt	voltooid deelwoord
ge	getuigen	Hij heeft getuigd
be	beoordelen	Jij heeft beoordeeld
ver	verloten	Zij heeft verloot
her	heropenen	Je hebt heropend
ont	ontsnappen	Het is ontsnapt

3

Maak tekeningen van de nieuwe werkwoorden.

1

Kijk naar de **persoonsvormen** en **voltooid deelwoorden** bij opdracht 2. Kies er drie uit die je kunt tekenen. Schrijf de jij/hij/zij-vorm tt en het voltooid deelwoord eronder op.

2

Een klasgenoot schrijft bij elke tekening twee zinnen: één met de persoonsvorm en één met het voltooid deelwoord.

Tier beoordeling van de leerkracht.

10

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 10 – 11

Wp17 Les 4 Werkwoordspelling

Lesdoelen

- De leerling kan de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont nu goed schrijven.
- De leerling kan de woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 9, 10, 11 en 12.
- Zet les 4 klaar op het digibord.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- groeischrift of scoreblad Spelling

Woordpakket 17

Les 4

Dit kan ik nog

• In het taalboek worden uit blok 2.

Dit kan ik nu

• Ik kan de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont nu goed schrijven.

Dit kan ik nog

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

LEERWERKSCHRIFT blz. 12 – 13 – 14 – 15

Woordpakket 17

Les 4

Dit kan ik nog

• In het taalboek worden uit blok 2.

Dit kan ik nu

• Ik kan de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont nu goed schrijven.

Dit kan ik nog

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

1. Wat staat er onder de vink?
Wat heb ik geleerd in de les 4?
Liefde is het belangrijkste onderdeel van het begrip.
2. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
3. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
4. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.
5. Het woord **gevaarlijk** betekent dat het gevaarlijk is.

Dit kan ik nu

1. Kijk naar de woordenboekvorm.
2. Vul het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in.
3. Maak het af met een zin.

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 12 – 13 – 14 – 15

Lesinhoud

5

Introductie Dit kan ik nog

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Laat de leerlingen bij elk woord aangeven bij welk woordpakket het hoort.
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie Dit kan ik nog

- Doe de oefening(en).
- Met welke categorie hebben de leerlingen nog moeite? Toon de betreffende schrijfaanwijzing op het digibord en bespreek deze. Laat de leerlingen nog meer woorden noemen met dit spellingprobleem. Laat de woorden opschrijven.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

5

Verwerking Dit kan ik nog

Opdracht 1 De leerlingen vullen het woord in de zin in en plaatsen wel of geen koppelteken. Hiermee worden de woorden van de woordpakketten 11 en 12 herhaald.

Opdracht 2 De leerlingen vullen bij de woordenboekvormen het voltooid deelwoord en het hele werkwoord in en gebruiken het in een zin. Wordpakket 9 wordt herhaald.

Opdracht 3 Door het zoeken naar woorden waarin je /oe/ hoort en ou schrijft, herhalen de leerlingen de woorden van woordpakket 10.

10

Dictee

- Neem het dictee af.
- Aanwijzingen voor de afname van het dictee staan in de Handleiding Algemeen.

5

Reflectie

- De leerlingen vullen in het groeischrift of op het scoreblad Spelling in hoeveel woorden ze goed hadden. Bespreek wat goed is gegaan en wat minder. Van welk woordpakket hadden de leerlingen bijna alle woorden goed? Met welke woorden hadden de leerlingen nog veel moeite?
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Woorddictee

Dit kan ik nu

Schrijf de persoonsvorm tegenwoordige tijd of het voltooid deelwoord op.

- gehoorzamen - Ellen ... (**gehoorzaamt**) haar moeder.
- hervatten - Na zijn ziekte heeft hij zijn werk ... (**hervat**).
- gebruiken - Maaïke heeft veel zakdoeken ... (**gebruikt**) toen ze verkouden was.
- beslissen - Hij ... (**beslist**) waar hij zijn feestje gaat vieren.
- ontdooien - Mijn moeder heeft de vriezer ... (**ontdooit**).
- ontcijferen - Hij heeft die tekens nog niet ... (**ontcijferd**).
- betalen - De rekening van de apotheek is nog niet ... (**betaald**).
- veranderen - Mijn broer is van studierichting ... (**veranderd**).
- herstellen - De fietsenmaker ... (**herstelt**) de ketting van mijn fiets.
- verrassen - Jouw beslissing heeft mij erg ... (**verrast**).

Dit kan ik nog

Woorden uit blok 3

- Eline vraagt of haar vriendinnetje mag **mee-eten**.
- Bart kan zijn **fietssleutel** niet vinden.
- We hebben gewandeld op **de boulevard**.
- richten - De hond heeft zijn snuit ... (**gericht**) op de etensbak.
- zwemmen - Hij heeft wel vier baantjes ... (**gezwommen**).

Extra instructie / differentiatie

Opdracht 1

Leerwerkschrift Maat

De leerlingen lezen de woorden eerst zachtjes voor zichzelf. Zo kunnen ze horen waar een koppelteken gebruikt moet worden. (Woorden die goed uit te spreken zijn, hebben geen koppelteken nodig.) Geef de tip het woord te knippen en eerst het ene woord goed in te vullen en daarna het andere (eraan vast of met een koppelteken).

Opdracht 2

Spellingsterk

De leerlingen maken één geheel van de zinnen door er een kort verhaal van te maken.

Compactroute

Alle opdrachten.

10

11

Wp18 Les 1

Afkortingen

Lesdoel

- De leerling leert afkortingen schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 18.
- Zet les 1 klaar op het digibord.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- kaartjes (voor pre-teaching)
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Woordpakket 18 Les 1

Afkortingen

• Ik leer afkortingen schrijven.

Regelwoorden			
tv	bijv.	sec.	o.a.
televisie	bijvoorbeeld	seconde	ander andere
wc	enz.	gr.	a.u.b.
watercloset	opanoort	gram	grijsgrielt
mi	incl.	mevr.	d.w.z.
militer	schrief	mevrouw	dit gel zeggen
ten	encl.	dh.	i.p.v.
blootzet	schrief	de bere	in plaats van
pe	blz.	evt.	z.s.m.
personal computer	bladzijde	eventueel	zo goed mogelijk

Let op! Pas de regel toe.

Afkortingen

Een *afkorting* is een manier om een woord of woordgroep kort op te schrijven.

- 1 Luister naar het woord of de woordgroep in je hoofd.
- 2 Bedenk of je het woord of de woordgroep kunt afkorten. Gebruik daarvoor de volgende regels:
 - schrijf afkortingen met kleine letters, tenzij het om een naam gaat (ANWB);
 - gebruik **geen** punten in afkortingen als je ze letter voor letter uitspreekt (tv, pc);
 - gebruik meestal een **punt** als de rest van het woord is weggelaten: in een afkorting van een woord (sec., gr.) en een woordgroep (i.p.v., m.u.v.);
 - soms heeft de afkorting een extra letter zodat duidelijk is waar de afkorting voor staat: blz., evt., dh.

Let op!
Ook een afkorting krijgt aan het begin van de zin een hoofdletter.
I.v.m. de vakantie is de school gesloten.

Let op!
Als je een afkorting in het *meervoud* kunt zetten, dan komt er vaak 's achter: tv - 's, v.w.

1 Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2 Wat betekenen de afkortingen in het woordpakket?

1 Kies allebei vijf *afkortingen*.
Leerling 1 kiest uit rijtje één en twee.
Leerling 2 kiest uit rijtje drie en vier.

2 Vul de afkortingen en de betekenis in hele woorden in.
3 Zorg allebei dat je het woordpakket niet ziet.

4 Leerling 1: lees één van de afkortingen voor.
Leerling 2: vul de afkorting en de betekenis in.

5 Ruil om en doe hetzelfde met de andere afkortingen.

6 Kijk samen na en verbeter.

afkorting	de betekenis	afkorting	de betekenis
	<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>		<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>
	<i>mogelijk</i>		<i>mogelijk</i>

3 Zoek de betekenis van de afkortingen op.

1 Vul allebei vijf andere *afkortingen* in dan in opdracht 2 gekozen zijn.
Leerling 1 kiest uit rijtje één en twee.
Leerling 2 kiest uit rijtje drie en vier.

2 Vul de afkortingen en de betekenis in hele woorden in.
3 Zorg allebei dat je het woordpakket niet ziet.

4 Leerling 1: lees één van de betekenis voor.
Leerling 2: vul de afkorting die erbij hoort in.

5 Ruil om en doe hetzelfde met de andere afkortingen.

6 Kijk samen na en verbeter.

afkorting	de betekenis	afkorting	de betekenis
	<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>		<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>
	<i>mogelijk</i>		<i>mogelijk</i>

4 Geef antwoord op de vragen.

1 Kijk naar het eerste rijtje van het woordpakket. Wat is het verschil met de andere drie rijtjes?
Meerdere antwoorden mogelijk

2 Kijk naar rijtje 2 en 3 en naar rijtje 4. Wat is het verschil tussen deze rijtjes?

5 Maak zinnen.

1 Kies uit elk rijtje een *afkorting* en vul de hele woorden in.
Meerdere antwoorden mogelijk

2 Maak met elk van de vier *afkortingen* een zin.

Lesinhoud

10

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Schrijf de volgende advertentie op het bord: *z.s.m. hulp nodig i.v.m. ziekte; i.p.v. mailen a.u.b. bellen*. Bekijk de tekst. Weten de leerlingen waar de afkortingen voor staan?
- Vraag de leerlingen of ze wel eens woorden afkorten, bijvoorbeeld in een appje. Waarom worden woorden afgekort? (Je hoeft niet zoveel te schrijven, het neemt minder ruimte in.)
- Vraag de leerlingen of het altijd handig is om afkortingen te gebruiken.
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Bekijk samen met de leerlingen het woordpakket.
- Leg uit dat je moet onthouden waar de afkortingen voor staan. De letters in de afkorting zijn vaak de beginletters van woorden: in plaats van. Of het begin van een woord: bijvoorbeeld.
- Geef aan dat veel afkortingen te herkennen zijn aan de punt(en). Maar er zijn ook afkortingen zonder punten (zie het eerste rijtje).
- Leg uit dat sommige afkortingen in de spreektaal gebruikt worden als woorden: tv, wc. Maar je hoort nooit: bellen i.p.v. mailen (zeg: ie-punt-pee-punt-vee-punt). Zou het verschil in afkortingen met of zonder punten hier vandaan komen?
- Geef aan dat soms niet meer bekend is waar de afkortingen in de spreektaal voor staan. Waar is wc de afkorting van? (watercloset)
- Kijk samen naar de schrijfaanwijzing en laat deze voorlezen. Bespreek de voorbeelden.
- Valt het de leerlingen op dat alle afkortingen met een kleine letter worden geschreven? Er staan dus geen afkortingen van namen bij (C&A, ABN AMRO).
- Bekijk de Let op! en bespreek met de leerlingen hoe een afkorting aan het begin van een zin wordt geschreven.
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Wijs op de poster deze spellingcategorie aan.

10

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 2 De leerlingen oefenen de schrijfwijze en de betekenis van de afkortingen.

Opdracht 3 De leerlingen oefenen de schrijfwijze en de betekenis van de afkortingen.

Opdracht 4 De leerlingen geven antwoord op vragen over het woordpakket.

Opdracht 5 De leerlingen oefenen de schrijfwijze en passen de woorden toe in zelfgemaakte zinnen.

5

Reflectie

- Doe de reflectieoefening(en) op het digibord.
- Bespreek met de leerlingen dat je moet onthouden waar de letters in de afkorting voor staan. Als je de woorden ervan kent, onthoud je ook beter waar de puntjes moeten komen.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Bekijk vooraf met de leerlingen de afkortingen in het woordpakket. Laat de leerlingen aangeven welke afkortingen ze vaker hebben gezien. Vraag of ze weten waar de letters voor staan. Kijk dan samen naar de afkortingen die moeilijker zijn (denk aan: d.w.z.; i.p.v.; z.s.m.; ml; incl.; excl.; evt.; o.a.) en laat de leerlingen hiervan kaartjes maken. Op het ene kaartje wordt de afkorting geschreven, op het andere kaartje de woorden van de afkorting. Laat ze hiermee oefenen, ook buiten de spellingles.

Instructie

Leerwerkschrift Maat

Laat de leerlingen kaartjes maken van de afkortingen die ze moeilijk vinden. Op de voorkant van het kaartje schrijven ze de afkorting en op de achterkant de woorden waar de afkorting voor staat. Ze kunnen deze week de kaartjes op hun tafel houden en er tussen-door (eventueel in tweetallen) mee oefenen.

NT2

Bekijk samen met de leerlingen het woordpakket en bespreek de afkortingen waarvan de leerlingen niet begrijpen wat de woorden voluit betekenen. Laat ze de afkorting met de woorden opschrijven. Daarnaast schrijven ze de betekenis met eventueel een voorbeeld van de afkorting op. Voorbeeld: i.p.v. = in plaats van; betekenis: in ruil voor (ter vervanging van). Mag ik i.p.v. kaas ook jam op mijn brood?

Opdracht 2

Spellingsterk

Laat spellingsterke leerlingen, voordat ze aan opdracht 2 beginnen, opschrijven welke afkortingen zij al kennen (met de betekenis erachter). Dat kunnen ook andere afkortingen zijn dan die in het woordpakket staan. Ze kunnen hun afkortingen met elkaar vergelijken.

Compactroute

Opdracht 4 en 5.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen schrijven de afkortingen voluit in de puzzel.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen schrijven een e-mailbericht en gebruiken hierin ten minste vijf afkortingen uit de startopdracht.

Wp18 Les 2 Afkortingen

Lesdoel

- De leerling oefent afkortingen.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 18.
- Zet les 2 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Lesinhoud

5

Introductie

- Laat de leerlingen in tweetallen een zin voor elkaar opschrijven met een of twee afkortingen. De ander leest de zin en zegt waar de afkorting voor staat. Bespreek daarna enkele van deze zinnen klassikaal.
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek de afkortingen die de leerlingen nog lastig vinden. Laat de leerlingen ook aangeven waarom de afkortingen moeilijk zijn.
- Laat de leerlingen voorbeelden geven van afkortingen zonder punten (tv, wc, km), punt na een groepje letters (bijv., blz., enz.), en afkortingen met een punt na elke letter (d.w.z., a.u.b.).
- Zeg de zin: *In verband met de feestdagen zijn de openingstijden aangepast.* Vraag welke woorden afgekort kunnen worden en hoe dat gebeurt aan het begin van een zin. (De eerste letter van de afkorting schrijf je met een hoofdletter.)
- Vraag hoe het meervoud geschreven wordt van tv. (één tv – twee tv's) Geef aan dat afkortingen soms ook als meervoud voorkomen en dat je ze dan vaak schrijft met 's (apostof-s) op het eind.
- Doe de oefening(en).
- Vraag wat er in elk geval in de verkorte schrijfaanwijzing over afkortingen moet staan. Kijk samen naar de korte schrijfaanwijzing in de leerwerkschriften en bespreek deze met de leerlingen.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

15

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen oefenen de schrijfwijze van de afkortingen.

Opdracht 2 De leerlingen zoeken in elke zin de woorden die je kunt afkorten en vullen de afkorting achter de zin in. De schrijfwijze en de betekenis van de afkortingen worden geoefend.

Maat De leerlingen vullen de afkorting in van de vetgedrukte woorden in de zin. De schrijfwijze en de betekenis van de afkortingen worden geoefend.

Opdracht 3 De leerlingen bedenken welke afkortingen bij de afbeeldingen passen en bedenken er een zin mee. De afkortingen worden in een betekenisvolle context toegepast.

Opdracht 4 De leerlingen bedenken een verhaal met een afkorting uit het woordpakket als titel. In het verhaal gebruiken ze minstens drie afkortingen. De afkortingen worden in een betekenisvolle context toegepast.

5

Reflectie

- Doe de reflectieoefening(en) op het digibord.
- Laat nog een keer de afkortingen van het woordpakket zien: welke afkortingen vinden de leerlingen nog moeilijk om te onthouden?
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Doe een oefening met de woordkaartjes, bijvoorbeeld memory (zie les 1). Bespreek de afkortingen die de leerlingen nog moeilijk vinden. Laat de leerlingen met de afkortingen zinnen bedenken en opschrijven.

NT2

Herhaal de betekenis van de afkortingen die de leerlingen moeilijk vinden. Zeg de woorden van een afkorting voluit en laat een leerling uitleggen wat het betekent. Doe dit met exclusief, inclusief, in plaats van, dat wil zeggen, eventueel. Vraag daarna naar de afkorting van deze woorden. Waar staan de punten? De leerlingen schrijven de afkortingen eventueel op.

Opdracht 1 en 2

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Geef de leerlingen de tip om te kijken naar de letters van de afkorting. Die letters komen terug in de woorden waar ze voor staan.

Opdracht 2

Leerwerkschrift Maat, NT2 en Dyslexie

Leerlingen die het moeilijk vinden om de woorden van de afkortingen te onthouden, kunnen het woordpakket van les 1 erbij nemen om de afkortingen op te zoeken.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 2

De leerlingen bepalen eerst in wiens leerwerkschrift ze beginnen met werken. Leerling 1 leest de eerste zin voor. Leerling 2 zegt de woorden die je kunt afkorten en noemt de afkorting. Leerling 1 coacht en controleert als leerling 2 het invult. Dan wisselen ze van rol en maken zo samen eerst alle zinnen in het eerste leerwerkschrift. Let op! Bij het tweede leerwerkschrift begint leerling 2 met het lezen van zin 1.

Compactroute

Opdracht 2 en 3.

Woordpakket 18

Les 2

Afkortingen
• Ik oefen afkortingen.

Schrijfaanwijzing
Een afkorting is een manier om een woord of een woordgroep kort op te schrijven.
Bedenk hoe je de afkorting schrijft. Gebruik daarvoor de regels.

met punten	a.u.b.	i.v.m.	bijv.	blz.
zonder punten	tv	wc		

1 Bedenk de afkortingen.

1 Trek in het eerste rijtje een lijn tussen de afkorting en het woord.
2 Vul in het tweede rijtje de afkorting in.

a.u.b.

exclusief

kilometer

km

mi

mililiter

dat wil zeggen

d.w.z.

excl.

watercloset

mevrouw

mevr.

wc

alstublieft

enzovoort

enz.

2 Welk woord of welke woorden in de zin kun je afkorten?

Zet er een streep onder. Vul de afkorting in.

1 Bij dat gerecht kun je in plaats van aardappelen ook rijst eten. *lp.v.*

2 Al deze enveloppen staan op naam van de heer Vermeulen. *dv.*

3 De prijs van de reizen is inclusief het vervoer naar het hotel. *incl.*

4 Als je nog een seconde wacht, ga ik met je mee. *sec.*

5 Op de volgende bladzijde gaat het verhaal nog verder. *blz.*

6 Boven op zolder heb ik nog een oude personal computer staan. *pc.*

7 Laura koopt 200 gram kaas en een potje jam. *gr.*

8 Zet de televisie uit, als er toch niemand meer kijkt. *tv.*

21

3 Welke afkorting past bij het plaatje?

Maak met elke afkorting een zin.

Meerdere antwoorden mogelijk.

1 a.u.b.

2 tv

3 km

4 wc

4 Bedenk een verhaal.

1 Kies een afkorting uit het woordpakket. Dat wordt de titel van jouw verhaal.
2 Schrijf je verhaal.
3 Gebruik in je verhaal minstens drie afkortingen.

Meerdere antwoorden mogelijk.

22

LEERWERKSCHRIFT blz. 21 – 22

Woordpakket 18

Les 2

Afkortingen
• Ik oefen afkortingen.

Schrijfaanwijzing
Een afkorting is een manier om een woord of een woordgroep kort op te schrijven.
Bedenk hoe je de afkorting schrijft. Gebruik daarvoor de regels.

met punten	a.u.b.	i.v.m.	bijv.	blz.
zonder punten	tv	wc		

1 Bedenk de afkortingen.

1 Teken een lijn tussen de afkorting en het woord.

a.u.b.

exclusief

mi

mililiter

excl.

watercloset

wc

alstublieft

2 Vul de afkorting in.

kilometer

km

mevrouw

mevr.

dat wil zeggen

d.w.z.

enzovoort

enz.

2 Wat is de afkorting van de vetgedrukte woorden?

Leg een blaadje over de afkortingen en vul ze in. Niet spieken.

Kies uit: blz. | incl. | lp.v. | sec. | pc. | dv.

1 Bij dat gerecht kun je in plaats van aardappelen ook rijst eten. *lp.v.*

2 Al deze enveloppen staan op naam van de heer Vermeulen. *dv.*

3 De prijs van de reizen is inclusief het vervoer naar het hotel. *incl.*

4 Als je nog een seconde wacht, ga ik met je mee. *sec.*

5 Op de volgende bladzijde gaat het verhaal nog verder. *blz.*

6 Boven op zolder heb ik nog een oude personal computer staan. *pc.*

21

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 21 – 22

3 Welke afkorting past bij het plaatje?

Maak met elke afkorting een zin.

Meerdere antwoorden mogelijk.

1 a.u.b.

2 tv

3 km

4 wc

4 Bedenk een verhaal.

1 Kies een afkorting uit het woordpakket. Dat wordt de titel uit jouw verhaal.
2 Schrijf je verhaal.
3 Gebruik in je verhaal minstens drie afkortingen.

Meerdere antwoorden mogelijk.

22

Wp18 Les 3

Afkortingen

Lesdoel

- De leerling oefent de woorden uit les 1 en bedenkt zelf nieuwe afkortingen.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 18.
- Zet les 3 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Lesinhoud

5

Introductie

- Introduceer een nieuwe afkorting: z.o.z. Schrijf de afkorting op het bord en vraag waar de letters voor staan. (zie ommezijde) Vraag ook waar je deze afkorting kunt tegenkomen. (onderaan een blaadje)
- Vraag de leerlingen of ze zelf ook een afkorting kennen die niet in het woordpakket staat.
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek de mogelijkheden om nieuwe afkortingen te vinden. Vertel dat afkortingen in een woordenboek aan het begin staan bij elke letter. Ook op internet kun je zoeken via afkortingen. Vertel dat je niet zelf nieuwe afkortingen mag bedenken. Afkortingen staan vast.
- Vestig de aandacht op de punten in de nieuwe afkortingen. Vraag de leerlingen hoe je kunt onthouden waar de punten staan. (Bij een afkorting van meerdere woorden staat de punt meestal na elke eerste letter van het woord. Staat de afkorting voor één woord dan staat de punt meestal na een groepje letters. De afkortingen zonder punt zijn vaak afkortingen die al helemaal opgenomen zijn in de spreektaal.)
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Geef bij opdracht 3 aan dat de leerlingen afkortingen kunnen (op)zoeken in een (digitaal) woordenboek of op internet. In een woordenboek staan bij elke letter eerst de afkortingen.

15

Verwerking

- Opdracht 1** De leerlingen schrijven de afkortingen van de woorden op. Hiermee wordt de schrijfwijze van de afkortingen geoefend.
- Maat** Vergelijkbaar met Basis, maar de leerlingen kiezen uit de gegeven woorden.

Opdracht 2 De leerlingen leren nieuwe afkortingen door de goede afkorting te kiezen bij de vetgedrukte woorden in de zin.

Opdracht 3 De leerlingen breiden hun kennis van afkortingen uit door zelf nieuwe afkortingen in een (digitaal) woordenboek of op internet op te zoeken. Met drie afkortingen maken ze een zin.

Maat De leerlingen breiden hun kennis van afkortingen uit, door gegeven woorden af te korten.

Opdracht 4 Door een tweegesprek met afkortingen te herschrijven, passen de leerlingen hun kennis van afkortingen toe.

5

Reflectie

- Doe de reflectieoefening(en) op het digibord.
- Bespreek de nieuwe afkortingen die de leerlingen hebben gevonden.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Oefen vooraf met de leerlingen het zoeken naar nieuwe afkortingen. Laat ze eerst zoeken in een (digitaal) woordenboek. Geef de tip dat elke letter in een woordenboek begint met afkortingen. Laat ze naar afkortingen zoeken waarvan ze de betekenis begrijpen. Vraag de leerlingen een zin met een nieuwe afkorting te maken. Laat ze daarna afkortingen zoeken op internet.

Opdracht 3

Spellingsterk

Laat deze leerlingen een verhaal of een gedichtje met de nieuwe afkortingen maken.

Opdracht 4

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Geef de leerlingen de tip eerst te bedenken wat de letters van een afkorting zouden kunnen betekenen. Geef aan dat je dat vaak al kunt voorspellen door wat er verder in de zin staat.

Spellingsterk

Vorm tweetallen van leerlingen die klaar zijn met de cheeta-opdracht. Zij lezen het gesprek aan elkaar voor en spelen het na. De woorden waar de afkorting voor staat worden voluit uitgesproken. De leerlingen kunnen het gesprek nog verder uitbreiden.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 1

Leerwerkschrift

Beide leerlingen lezen voor zichzelf eerst de afkortingen bij Kies uit. Leerling 1 leest de eerste woorden voor een afkorting voor. Leerling 2 zegt de afkorting en ook hoe je hem schrijft. Samen eens? Dan pas vult ieder de afkorting in. De leerlingen wisselen van rol tot alle afkortingen zijn ingevuld.

Compactroute

Opdracht 3 en 4.

Woordpakket 18 Les 3

Afkortingen

- Ik oefen afkortingen uit les 1.
- Ik bedenkt zelf nieuwe afkortingen.

1 Zoek de afkortingen bij de woorden.
Vul de afkorting in.

onder andere	=	<u>o.a.</u>	eventueel	=	<u>evt.</u>
kilometer	=	<u>km</u>	bijvoorbeeld	=	<u>bijv.</u>
dat wil zeggen	=	<u>d.w.z.</u>	zo spoedig mogelijk	=	<u>z.s.m.</u>

2 Wat is de afkorting van de vetgedrukte woorden?
Kies uit: d.m.v. | etc. | m.a.w. | n.a.v. | v.m.

- Ik kan dit niet goedkeuren, **met andere woorden**: ik ben er tegen! m.a.w.
- De school is **in verband met** de zomervakantie zes weken gesloten. v.m.
- Je kunt je aanmelden **door middel van** het overmaken van het bedrag. d.m.v.
- In deze winkel verkopen ze brood, kaas, vleeswaren **et cetera**. etc.
- Naar aanleiding van** protesten van buurtbewoners kwam er geen voetbalveldje. n.a.v.

3 Zoek vijf nieuwe afkortingen.
Vul vijf afkortingen in en schrijf daarnaast de afkorting voluit. Maak met drie afkortingen een zin op de volgende bladzijde.
Je mag in een (digitaal) woordenboek zoeken.

- _____ - Meerdere antwoorden mogelijk
- _____ - _____
- _____ - _____
- _____ - _____
- _____ - _____

LEERWERKSCHRIFT blz. 23 – 24

Woordpakket 18 Les 3

Afkortingen

- Ik oefen afkortingen uit les 1.
- Ik bedenkt zelf nieuwe afkortingen.

1 Zoek de afkortingen bij de woorden.
Leg een blaadje over de afkortingen en vul ze in. Niet spieken.
Let op: je houdt twee afkortingen over.

Kies uit: bijv. | evt. | o.a. | z.s.m. | d.w.z. | km | gr. | tv

onder andere	=	<u>o.a.</u>	eventueel	=	<u>evt.</u>
kilometer	=	<u>km</u>	bijvoorbeeld	=	<u>bijv.</u>
dat wil zeggen	=	<u>d.w.z.</u>	zo spoedig mogelijk	=	<u>z.s.m.</u>

2 Wat is de afkorting van de vetgedrukte woorden?
Leg een blaadje over de afkortingen en vul ze in. Niet spieken.

Kies uit: d.m.v. | etc. | m.a.w. | n.a.v. | v.m.

Ik kan dit niet goedkeuren, **met andere woorden**: ik ben er tegen! m.a.w.

De school is **in verband met** de zomervakantie zes weken gesloten. v.m.

Je kunt je aanmelden **door middel van** het overmaken van het bedrag. d.m.v.

In deze winkel verkopen ze brood, kaas, vleeswaren **et cetera**. etc.

Naar aanleiding van protesten van buurtbewoners kwam er geen voetbalveldje. n.a.v.

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 23 – 24

Zinnen:

a _____

b _____

c _____

4 Wat zeggen ze tegen elkaar?
Neem het gesprek over en vervang de afkortingen door hele woorden.

1. n.a.v. = naar aanleiding van

2. a.o. = aanstaande

3. o.i.d. = of iets dergelijks

4. M.a.w. = Met andere woorden

5. z.s.m. = zo spoedig mogelijk

24

3 Maak afkortingen van de nieuwe woorden.
met betrekking tot = mtb
namelijk = nl
of iets dergelijks = oid
zie ommezijde = z.o.z.
met name = mn

4 Wat zeggen ze tegen elkaar?
Neem het gesprek over en vervang de afkortingen door hele woorden.

1. n.a.v. = naar aanleiding van

2. a.o. = aanstaande

3. o.i.d. = of iets dergelijks

4. M.a.w. = Met andere woorden

5. z.s.m. = zo spoedig mogelijk

24

Wp18 Les 4

Afkortingen

Lesdoelen

- De leerling kan afkortingen nu goed schrijven.
- De leerling kan de woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 9, 10, 11 en 12.
- Zet les 4 klaar op het digibord.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- groeischrift of scoreblad Spelling

Lesinhoud

5

Introductie Dit kan ik nog

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Noem de woordpakketten uit blok 3 en laat de leerlingen bij elk woordpakket een voorbeeldwoord noemen.
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie Dit kan ik nog

- Doe de oefening(en).
- Vraag de leerlingen van welk woordpakket ze de schrijfaanwijzing nog eens willen zien en bespreken. Toon de betreffende schrijfaanwijzing op het digibord. Laat de leerlingen voorbeeldwoorden bij deze schrijfaanwijzing noemen.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

5

Verwerking Dit kan ik nog

- Opdracht 1** De leerlingen herhalen samenstellingen zonder en mét koppelteken uit woordpakket 11 en 12.
- Opdracht 2** De leerlingen lezen de omschrijvingen en vullen de woorden in de puzzel in. Zo herhalen ze woorden van blok 3.
- Opdracht 3** De leerlingen halen acht woorden uit de woordrups en vullen de woorden met koppel teken in. Hiermee herhalen ze woorden uit woordpakket 12.

10

Dictee

- Neem het dictee af.
- Aanwijzingen voor de afname van het dictee staan in de Handleiding Algemeen.

5

Reflectie

- De leerlingen vullen in het groeischrift of op het scoreblad Spelling in hoeveel woorden ze goed hadden. Bespreek de woorden die veel leerlingen fout hadden.
- Bekijk eventueel nog de betreffende schrijfaanwijzing op het digibord.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Instructie

Spellingsterk

De leerlingen starten meteen met de opdrachten. Daarna maken ze een plusblad van blok 3.

Opdracht 3

Leerwerkschrift Maat

De leerlingen spreken de woorden zachtjes voor zichzelf uit, dan horen ze beter waar het koppelteken hoort.

Compactroute

Alle opdrachten.

Woordpakket 18

Les 4

Dit kan ik nog

Dit kan ik nu

pit stop

Dit kan ik nog

1 Maak van de twee woorden een samenstelling. Vul de samenstelling in het goede rijtje in.

Kies uit: zonne + energie | chocolade + mousse | artistiek + club | ski + jack | fiets + sleutel | chocolade + je | studio + opname | media + aandacht | weepen + nest | bioscoop + bon

zonder koppelteken

met koppelteken

1 voltooid deelwoord van rijden

2 een aandelen aan je vakantie

3 aantal regels van een lied dat een eenheid vormt

4 een dag waarop je iets te vieren hebt

5 voltooid deelwoord van misen

6 controlepost aan de grens

7 doorsnede van een cirkel

Wat lees je van boven naar beneden in de gekleurde vakjes? *cauline*

3 Zoek acht woorden in de woordrups. Vul de woorden in en zet het koppelteken op de goede plaats.

radio-uitzending

gala-aand

make-up

mix-jack

bio-industrie

moer-eten

soort-jaar

close-up

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1 2 3 4 5

Woorden uit blok 3

Goed!

LEERWERKSCHRIFT blz. 25 – 26 – 27

Woordpakket 18

Les 4

Dit kan ik nog

Dit kan ik nu

pit stop

Dit kan ik nog

1 Maak van de twee woorden een samenstelling. Vul de samenstelling in het goede rijtje in.

Kies uit: zonne + energie | chocolade + mousse | artistiek + club | ski + jack | fiets + sleutel | chocolade + je | studio + opname | media + aandacht | weepen + nest | bioscoop + bon

zonder koppelteken

met koppelteken

1 voltooid deelwoord van rijden

2 een aandelen aan je vakantie

3 aantal regels van een lied dat een eenheid vormt

4 een dag waarop je iets te vieren hebt

5 voltooid deelwoord van misen

6 controlepost aan de grens

7 doorsnede van een cirkel

Wat lees je van boven naar beneden in de gekleurde vakjes? *cauline*

3 Zoek acht woorden in de woordrups. Vul de woorden in en zet het koppelteken op de goede plaats.

radio-uitzending

gala-aand

make-up

mix-jack

bio-industrie

moer-eten

soort-jaar

close-up

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1 2 3 4 5

Woorden uit blok 3

Goed!

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 25 – 26 – 27

Woorddictee

Dit kan ik nu

Schrijf de afkorting op.

- België is tweetalig, **dat wil zeggen**: ze spreken er Vlaams en Waals. (d.w.z.)
- Esra was een **seconde** sneller en won de wedstrijd. (sec.)
- De prijs van de lunch is **inclusief** een kopje koffie. (incl.)
- Het heeft vandaag tien **milliliter** geregend. (ml)
- Op welke **bladzijde** waren we gebleven? (blz.)
- De vader van Abdel heeft een nieuwe **personal computer** gekocht. (pc)
- Wil jij dat boek **zo spoedig mogelijk** terugbrengen? (z.s.m.)
- Deze brief is geschreven door **mevrouw** Bakker. (mevr.)
- Ze verkopen daar **onder andere** ook leuke kaarsjes. (o.a.)
- Je kunt bij dat verhaal **eventueel** ook een tekening maken. (evt.)

Dit kan ik nog

Woorden uit blok 3

- Het bovenste knoopje van mijn jas is een **drukknop**.
 - Als jij **de coupon** ook uitknipt, krijgen we allebei korting.
 - Ik doe mijn thee in een **thee-ei**.
 - De limousine** stond naast het witte huis op de oprijlaan.
- Schrijf het voltooid deelwoord op.
- reizen - Ik heb in mijn leven nog niet veel ... (**gereisd**).

Wp19 Les 1 Samenstellingen

Lesdoel

- De leerling leert meer samenstellingen schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 19.
- Zet les 1 klaar op het digibord.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Woordpakket 19
Les 1

Samenstellingen
• Ik leer meer samenstellingen schrijven.

Knipwoorden

de geruchtsteling
de weekenddienst
de basisschoolleerling
de harttransplantatie
de profvoetballer

de televisieomroep
de modetentoonstelling
de videoapparatuur
de secondewijzer
de zonnepaneel

de kleermakerszitz
de stadsschoolleerling
de vrijwilligerscentrale
het perensap
het bessenstuk
het kantoorblad
de ski-instructeur
de zee-egel

de rechtszaak
de levenswijze
het perensap
de bessenstuk
het kantoorblad
de ski-instructeur
de zee-egel

Knip het woord in je hoofd in twee woorden.

1 Luister naar het woord in je hoofd.

2 Hoor je twee woorden? Knip ze los.

3 Schrijf het eerste woord op.
Schrijf het tweede woord op.
• Let op als er twee of meer medeklinkers achter elkaar staan die hetzelfde zijn of (bijna) hetzelfde klinken: basisschoolleerling.
• Denk na of een koppeltoken nodig is om de uitspraak duidelijk te maken: zee-egel. Een koppeltoken is niet nodig als je de klinkcombinatie niet als één klank kunt uitspreken: ao, ea, eo, oa en ue: televisieomroep.
• Denk na of de samenstelling wel of niet de tussenletter n of s krijgt: bessenstuk, stadsschoolleerling.

tussen n

Het eerste woord is een zelfstandig naamwoord met alleen een meervoud op en: je schrijft een tussen n: perensap.

tussen s

Je hoort tussen de twee woorden een /s/. Je schrijft een tussen s: dorpssplein. Begin het tweede woord met een s, z of ch, dan gebruik je het eerste woord in een andere samenstelling om te horen of je een tussen s schrijft: dorpssplein → je hoort /s/ → dorpsspleinmarkt.

geen tussenletter

Het eerste woord kan (ook) een meervoud op s hebben: secondes → geen tussenletter: secondewijzer.

Het eerste woord is iets unieks → geen tussenletter: zonnepaneel.

4 Lees nog een keer na of je het goed geschreven hebt.

Let op!
In samenstellingen wordt klinkerbotsing verholpen door een koppeltoken (iki-instructeur); in niet-samenstellingen door een trema (poëzie).

1 Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2 Vul de samenstelling in.

3 Waarom schrijf je de samenstelling zo?

1 Vul allebei vier samenstellingen uit het woordpakket in. Uit elk rijtje één. Zorg dat je niet dezelfde samenstelling kiest.

2 Leerling 1: zorg dat je het woordpakket niet ziet.

3 Leerling 2: zeg de woorden van jouw samenstelling met 'plus' ertussen (seconde + wijzer).

4 Leerling 1: zeg de hele samenstelling (secondewijzer). Vul de samenstelling in.

5 Leerling 2: ga door tot leerling 1 jouw vier woorden heeft opgeschreven.

6 Ruil om en doe hetzelfde met de andere woorden.

7 Kijk samen na en verbeter.

1 *Meerdere antwoorden mogelijk*

2

3

4

krant + artikel

peren + sap

zon + bank

hart + transplantatie

ski + instructeur

televisie + omroep

4 Haal zeven woorden uit deze samenstelling.
Je mag de letters niet door elkaar gebruiken.

basisschoolleerling

Meerdere antwoorden mogelijk
Bijvoorbeeld: basis - school - leer - leerling - as - ie - er - eer - bas - als - in

1 Zorg allebei dat je het woordpakket niet ziet.

2 Lees om de beurt de woorden bij het plaatje.

3 Vul allebei de samenstelling in zonder in het woordpakket te kijken.

4 Bespreek voor elke samenstelling waar je op moest letten bij het schrijven.

basisschoolleerling

LEERWERKSCHRIFT EN LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 30 – 31 – 32

Lesinhoud

Introductie

- Schrijf het woord zee op het digibord. Laat de leerlingen een aantal samenstellingen met zee noemen (zeearend, zeeaquarium, zeebaars, zeebank, zeebodem, zee-egel, zee-eend) Ga bij zee-egel in op het koppeltoken.
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Kijk samen naar de schrijfaanwijzing en laat deze voorlezen. Bespreek de voorbeelden.
- Vraag de leerlingen wanneer er een koppeltoken geplaatst wordt in een samenstelling. (als het nodig is voor de uitspraak, bijvoorbeeld bij: de gala-avond, het thee-ei)
- Laat het woord *dorpsplein* uitspreken. Vraag de leerlingen wat ze horen tussen de twee woorden. (tussen-s) Leg uit dat ze daardoor ook weten hoe ze dorpsschool moeten schrijven. (In dorpsplein hoor je een tussen-s, dus in dorpsschool komt die tussen-s ook.)
- Laat de twee mogelijkheden van het meervoud van *seconde* noemen. (secondes, seconden) Geef aan dat dit de reden is dat de samenstelling secondewijzer geen tussenletter krijgt.
- Vraag of de leerlingen nog meer woorden kunnen noemen met meervoud eindigend op en en s. Laat de leerlingen met de woorden samenstellingen maken. (groenten/groentes – groentesoep, ruimten/ruimtes – ruimtevaart)
- Geef aan dat samenstellingen waarvan het eerste woord iets unieks is, geen tussenletter krijgen. Laat enkele samenstellingen noemen met de woorden *maan* en *zon* en schrijf ze op. (maneschijn, zonnebrand)
- Bekijk samen het woordpakket en laat de leerlingen aangeven waarom het op deze manier ingedeeld is.
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Wijs op de poster deze spellingcategorie aan.

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 2 De leerlingen geven elkaar een dictee met vier samenstellingen. Ze oefenen auditief en visueel de woordpakketwoorden.

Opdracht 3 Om de beurt lezen de leerlingen de woorden bij een afbeelding. Ze vullen allebei de woorden in en bespreken waar je op moet letten bij het schrijven.

Opdracht 4 De leerlingen halen zeven woorden uit het woord *basisschoolleerling*, zonder de letters door elkaar te gebruiken.

Reflectie

- Doe de reflectieoefening(en) op het digibord.
- Herhaal dat samenstellingen knipwoorden zijn. Vraag waarom het knippen van de twee woorden handig is. (Dan vergeet je geen medeklinkers te schrijven die je bijna niet hoort.)

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Noem de woorden *krant*, *bes*, *peer*, *seconde* en laat de meervouden ervan onder elkaar schrijven. Bespreek het meervoud van *seconde*. (secondes/ seconden) Vraag achter elk woord een tweede woord te bedenken, zodat het een samenstelling wordt. (bijvoorbeeld: krantenartikel, secondewijzer) Wat gebeurt er bij seconde? Beide meervouden worden niet gebruikt, het wordt secondewijzer, zonder tussenletter.

Instructie

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Bespreek samenstellingen met het woord *zon*. Vraag waarom de zon uniek is. (Er is er maar één.) Laat de leerlingen enkele samenstellingen noemen met zon. Herhaal dat samenstellingen waarbij het eerste woord iets unieks is, geen tussenletter krijgen. (voorbeelden: zonschijn, zonnebrand, zonnebril, zonnebloem)

NT2

Bespreek de betekenis van de woordpakket-woorden. Knip de woorden van enkele samenstellingen los om de betekenis duidelijk te maken. Een *weekenddienst* is een dienst die je in het weekend hebt. Bij welke samenstellingen lukt dit niet? Deze woorden zoeken de leerlingen op in het (digitale) woordenboek en schrijven ze met betekenis op.

Opdracht 2 en 3

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Vorm tweetallen met een spellingsterke leerling. Laat de leerlingen steeds herhalen en uitleggen waarom en welke tussenletters er worden gebruikt.

Opdracht 3

Spellingsterk

Laat meerdere samenstellingen met de woorden van de afbeelding bedenken en opschrijven.

Compactroute

Opdracht 4.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen maken in een woordspin samenstellingen met het woord *zon*.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen bedenken zinnen met de geknipte samenstellingen van de startopdracht.

20

21

Wp19 Les 3 Samenstellingen

Lesdoel

- De leerling oefent de woorden uit les 1 en bedenkt zelf nieuwe samenstellingen.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 19.
- Zet les 3 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Woordpakket 19

Samenstellingen

Ik oefen meer samenstellingen.

Ik bedenkt zelf nieuwe samenstellingen.

1

Maak de samenstelling.
Zet er een lidwoord voor.

1

een leerling op de basisschool: een basisschoolleerling

2

de omroep van de televisie: de televisieomroep

3

de wijzer voor de seconden: de secondewijzer

4

een transplantatie van het hart: een harttransplantatie

2

Bedenk vijf nieuwe samenstellingen.
Begin met het woord uit het eerste rijtje. Lees wat er over de samenstelling staat. Vul de nieuwe samenstelling in. Je mag zoeken in een (digitaal) woordenboek.

weekend	tweede woord begint met t	<u>weekendteam</u>
krant	tussen n	<u>krantenpapier</u>
zon	geen tussenletter	<u>zonne-energie</u>
stad	tussen s	<u>stadscentrum</u>
leven	tussen s	<u>levenswerk</u>

3

Bedenk vijf nieuwe samenstellingen met een koppelteken.
Begin met het woord dat er staat. Je mag in een (digitaal) woordenboek zoeken.

eerste woord	nieuwe samenstelling met koppelteken
data	<u>Meerdere antwoorden mogelijk. bijvoorbeeld: data-analyse</u>
diploma	<u>diploma-uitreiking</u>
café	<u>café-ingang</u>
mini	<u>mini-jasje</u>
auto	<u>auto-onderdeel</u>

4

Bedenk grappige samenstellingen.
Vul van vijf woordpakketwoorden het tweede woord in. Bedenk daar zelf een grappig woord voor. De nieuwe samenstelling kan een woord zijn dat niet bestaat. Maak er een tekening bij.

Voorbeeld: geenstelling → berenstelling

1

Meerdere antwoorden mogelijk

-

2

-

3

-

4

-

5

-

LEERWERKSCHRIFT blz. 35 – 36

Woordpakket 19

Samenstellingen

Ik oefen meer samenstellingen.

Ik bedenkt zelf nieuwe samenstellingen.

1

Vul de samenstelling in.
Zet er een lidwoord voor.

stijl + levens = de levensstijl

wijzer + seconde = de secondewijzer

omroep + televisie = de televisieomroep

transplantatie + hart = de harttransplantatie

sap + peren = het perensap

2

Bedenk tien nieuwe samenstellingen.
Begin met het woord dat voor het rijtje staat.

peren	<u>perenboom</u>	<u>perenstroop</u>
kranten	<u>krantenloop</u>	<u>krantenpapier</u>
zonne	<u>zonwiel</u>	<u>zonwiel</u>
stads	<u>stadsluis</u>	<u>stadscentrum</u>
zee	<u>zee-sand</u>	<u>zeewater</u>

3

Bedenk één nieuwe samenstelling met een koppelteken.
1 Je mag in een (digitaal) woordenboek zoeken.
2 Maak er een zin mee.
Meerdere antwoorden mogelijk

4

Bedenk grappige samenstellingen.
Vul van vijf woordpakketwoorden het tweede woord in. Bedenk daar zelf een grappig woord voor. De nieuwe samenstelling kan een woord zijn dat niet bestaat. Maak er een tekening bij.

Voorbeeld: geenstelling → berenstelling

1

Meerdere antwoorden mogelijk

-

2

-

3

-

4

-

5

-

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 35 – 36

Lesinhoud

5 Introductie

- Wijs in het lokaal twee dingen aan waarmee de leerlingen een samenstelling kunnen maken (bijvoorbeeld: boek en plank, pen en etui). Laat ze de samenstelling spellen. Vraag waarom de samenstellingen op deze manier geschreven worden.
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Vraag hoe je nieuwe samenstellingen kunt vormen. Vraag of *voetbalschoen* een samenstelling is die bij de schrijfaanwijzing van dit woordpakket past. Waarom niet? (De woorden veranderen niet als je ze aan elkaar plakt en je hoort alle medeklinkers goed.)
- Laat de leerlingen voorbeelden noemen van nieuwe samenstellingen die wel bij dit woordpakket passen: met medeklinkers die je bijna niet hoort, met een koppelteken, met tussen-n, tussen-s of zonder tussenletter. (voorbeelden: motorraces, zonne-energie, puntenslijper, stadsbus, groentesoep, zonnebrand)
- Herhaal kort de verschillende mogelijkheden met de tussenletters bij samenstellingen door de volgende vragen te stellen. Laat ook voorbeelden noemen:
 - Wanneer schrijf je een tussen-n? (Meervoud van het eerste woord eindigt alleen op en → perenboom.)
 - Wanneer heeft de samenstelling geen tussen-n? (Meervoud van het eerste woord kan eindigen op s of en → groentesoep. Of het eerste woord is uniek → zonnebank.)
 - Wanneer moet je een tussen-s schrijven? (Als je die letter bij de uitspraak hoort → stadsbus, dus ook stadsschool.)
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Geef bij opdracht 2 aan dat de leerlingen eventueel een (digitaal) woordenboek kunnen gebruiken.

15 Verwerking

- Opdracht 1** De leerlingen maken een samenstelling van twee woorden uit de omschrijving. De woordpakketwoorden worden geconsolideerd.
- Maat** Vergelijkbaar met Basis, maar de leerlingen maken de samenstelling van de twee gegeven woorden.

- Opdracht 2** De leerlingen bedenken vijf nieuwe samenstellingen. Ze beginnen de nieuwe samenstellingen met het woord dat voor het rijtje staat en lezen wat er over de samenstelling staat. Hiermee breiden ze hun woordenschat uit.
- Maat** De leerlingen bedenken tien nieuwe samenstellingen. Ze beginnen de nieuwe samenstellingen met het woord dat voor het rijtje staat. Hiermee breiden ze hun woordenschat uit.

- Opdracht 3** De leerlingen bedenken vijf nieuwe samenstellingen met een koppelteken. Ze beginnen de nieuwe samenstellingen met het woord dat voor het rijtje staat. Hiermee breiden ze hun woordenschat uit.
- Maat** De leerlingen bedenken één nieuwe samenstelling met een koppelteken en maken er een zin mee.

- Opdracht 4** De leerlingen passen de woordpakketwoorden op creatieve wijze toe door vijf nieuwe, grappige samenstellingen te bedenken. Ze maken er een tekening bij.

5 Reflectie

- Kijk opdracht 2 na met behulp van het digibord.
- Laat de leerlingen verwoorden wat ze geleerd hebben over samenstellingen.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Noem de woorden: prof, krant, zon en stad. Laat de leerlingen hiermee een samenstelling noemen en opschrijven. Bespreek de tussenletters. Waarom wel of geen tussen-n of tussen-s? Doe hetzelfde met zee. Bespreek bij woorden als zee-egel en zeeënd het koppelteken.

Instructie

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Laat de nieuwe samenstellingen in twee woorden knippen. Stel vragen als: Wat is het eerste woord? Wat is het meervoud daarvan? Waarom is het een uniek woord? Waarom heeft de samenstelling een koppelteken?

Opdracht 1

Spellingsterk

De leerlingen slaan opdracht 1 over en bedenken zes nieuwe samenstellingen die bij het woordpakket passen. Ze delen deze op in lettergrepen. Een klasgenoot zoekt de samenstellingen en schrijft ze op.

Opdracht 2

Leerwerkschrift Maat, NT2 en Dyslexie

Laat een woordenboek gebruiken.

NT2

De leerlingen maken zinnen met de nieuwe samenstellingen. Van welke woorden vinden ze de betekenis nog moeilijk? Deze woorden zoeken ze op in een woordenboek.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 2

Vier leerlingen nemen eerst één minuut denktijd om nieuwe samenstellingen te bedenken. Leerling 1 schrijft het woord op dat boven het eerste rijtje staat. Leerling 2 schrijft een samenstelling op en geeft het blaadje door. Leerling 3 en 4 kijken mee en zorgen daarna dat er een nieuwe samenstelling bij komt. Zo ontstaat er een lijstje. Ze kiezen er twee van de drie om in hun schrift op te schrijven en wisselen dan van rol.

Compactroute

Opdracht 2 en 4.

24

25

Wp19 Les 4 Samenstellingen

Lesdoelen

- De leerling kan samenstellingen goed schrijven.
- De leerling kan de woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 1, 2, 3 en 4.
- Zet les 4 klaar op het digibord.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- groeischrift of scoreblad Spelling

Woordpakket 19
Les 4

Dit kan ik nog

Ik herhaal woorden uit blok 3.

Dit kan ik nu

Ik kan samenstellingen nu goed schrijven.
Ik kan woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

pit stop

Dit kan ik nog

1 Maak de samenstelling.

Vul de woorden in.
Let op: bij twee samenstellingen gebruik je een koppeltken.

crisis	nest	crisiscentrum
thee	centrum	theecai
chocolade	industrie	chocolademousse
wespen	ei	wespenest
bio	mousse	bio-industrie

2 Maak de e-mail af.

Lowa heeft een e-mail geschreven. Maak de woorden af.
Verbeter de vetgedrukte woorden en vul ze goed in.

1 Hoi Louise,	
2 Ik had beloof je snel te mailen.	beloofd
3 Maar we hebben gisteren een auto-ongeluk gehad.	auto-ongeluk
4 Gelukkig was het alleen een flinke deuk. Ik ben wel erg geschro- en .	geschrokken
5 Na een uurtje zijn we weer vender gereis .	gereisd
6 De r- te door Frankrijk is erg lang en saai.	route
7 Nu staan we op een camping bij het strand. Alles oké bij jullie?	
8 Liefs van Lowa	
9 PS Ik zal een leuk s- venir voor je meebrengen.	souvenir

Wat staat er onder de vlek?

Maak met elk woord een zin.

Meerdere antwoorden mogelijk.

1 gegoo-**el**

2 im-**sine**

3 pe-**geval**

4 zonne-**energie**

5 c-**veuse**

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

1	?	✓	✗
1	□□	□□	
2	□□	□□	
3	□□	□□	
4	□□	□□	
5	□□	□□	
6	□□	□□	
7	□□	□□	
8	□□	□□	
9	□□	□□	
10	□□	□□	

Woorden uit blok 3

1	?	✓	✗
1	□□	□□	
2	□□	□□	
3	□□	□□	
4	□□	□□	
5	□□	□□	

Goed!

LEERWERKSCHRIFT blz. 37 – 38 – 39

Woordpakket 19
Les 4

Dit kan ik nog

Ik herhaal woorden uit blok 3.

Dit kan ik nu

Ik kan samenstellingen nu goed schrijven.
Ik kan woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

pit stop

Dit kan ik nog

1 Maak de samenstelling.

Vul de woorden in. Kies een woord uit rij 1 en een woord uit rij 2.
Let op: bij drie samenstellingen gebruik je een koppeltken.

crisis	mousse	crisiscentrum
bijscoop	journaal	bijscoopjournaal
chocolade	bon	chocoladenmousse
jeugd	centrum	jeugdjournaal
make	ei	make-up
thee	jack	thee-ai
ski	up	ski-jack

2 Maak de e-mail af.

Lowa heeft een e-mail geschreven. Maak de woorden af.

1 Hoi Louise,	
2 Ik had beloof je snel te mailen.	beloofd
3 Maar we hebben gisteren een auto-ongeluk gehad.	auto-ongeluk
4 Gelukkig was het alleen een flinke deuk. Ik ben wel erg geschro- en .	geschrokken
5 Na een uurtje zijn we weer vender gereis .	gereisd
6 De r- te door Frankrijk is erg lang en saai.	route
7 Nu staan we op een camping bij het strand. Alles oké bij jullie?	
8 Liefs van Lowa	
9 PS Ik zal een leuk s- venir voor je meebrengen.	souvenir

Wat staat er onder de vlek?

Maak met elk woord een zin.

Meerdere antwoorden mogelijk.

1 gegoo-**el**

2 im-**sine**

3 pe-**geval**

4 zonne-**energie**

5 c-**veuse**

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

1	?	✓	✗
1	□□	□□	
2	□□	□□	
3	□□	□□	
4	□□	□□	
5	□□	□□	
6	□□	□□	
7	□□	□□	
8	□□	□□	
9	□□	□□	
10	□□	□□	

Woorden uit blok 3

1	?	✓	✗
1	□□	□□	
2	□□	□□	
3	□□	□□	
4	□□	□□	
5	□□	□□	

Goed!

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 37 – 38 – 39

Lesinhoud

5 Introductie Dit kan ik nog

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Kunnen de leerlingen bij elk woordpakket nog een voorbeeldwoord noemen?
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie Dit kan ik nog

- Doe de oefening(en). Bespreek steeds het spellingprobleem.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht deze zo nodig toe.

5 Verwerking Dit kan ik nog

- Opdracht 1** De leerlingen vormen samenstellingen van de losse woorden. De woordpakketwoorden uit blok 3 worden herhaald en geconsolideerd.
- Opdracht 2** De leerlingen maken woorden in de e-mail af. Ze oefenen de schrijfwijze van de woorden van blok 3.
- Opdracht 3** De leerlingen bedenken wat er onder de vlek staat en vullen de woorden in. Met elk woord maken ze een zin. Ze passen de woordpakketwoorden toe in een betekenisvolle context.

10 Dictee

- Neem het dictee af.
- Aanwijzingen voor de afname van het dictee staan in de Handleiding Algemeen.

5 Reflectie

- De leerlingen vullen in het groeischrift of op het scoreblad Spelling in hoeveel woorden ze goed hadden.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Woorddictee

Dit kan ik nu

Schrijf het woord op.

- Mijn moeder ligt vaak onder **de zonnebank**.
- Op mijn horloge zit een **secondewijzer**.
- De videoapparatuur** wordt maar weinig gebruikt.
- In een zaal van de **stadsschouwburg** wordt een concert gegeven.
- Ik wil geen appelsap maar **perensap**.
- Heb jij dat **krantenartikel** gelezen?
- Een **harttransplantatie** kan niet in alle ziekenhuizen worden gedaan.
- Wil jij later ook **profvoetballer** worden?
- Artsen moeten vaak ook **weekenddienst** draaien.
- De ski-instructeur** geeft les aan kleuters.

Dit kan ik nog

Woorden uit blok 3

- Ik heb een **schaakcomputer** voor mijn verjaardag gekregen.
- Lust jij ook zo graag **chocolade-ijs**?
- Deze zomer ga ik met een **touringcar** naar Spanje.
Schrijf het voltooid deelwoord op.
- smelten - Het ijs is ... (**gesmolten**) in de zon.
- passen - Ik heb gisteren een nieuwe jas ... (**gepast**).

Extra instructie / differentiatie

Instructie

Leerwerkschrift Maat

Herhaal de schrijfaanwijzing van woordpakket 9 en bespreek met de leerlingen het voltooid deelwoord van zwakke werkwoorden. Wanneer eindigt het voltooid deelwoord op d en wanneer op t? Geef aan dat je daarvoor naar de laatste letter van de stam kijkt en 't kofschip gebruikt. Volg de stappen met de werkwoorden *reizen*, *discrimineren*, *passen* en *bedanken*.

Instructie

Dyslexie

Wijs op het gebruik van het koppeltken. Laat het woord *na-afen* eens fonetisch lezen. (/naa-pun/)

Opdracht 2

Spellingsterk

De leerlingen sturen een e-mail terug en gebruiken daarin zo veel mogelijk woorden uit blok 3. Een klasgenoot onderstreept de woorden uit blok 3.

Compactroute

Alle opdrachten.

Wp20 Les 1

Leenwoorden

Lesdoel

- De leerling leert meer leenwoorden schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 20.
- Zet les 1 klaar op het digibord.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Woordpakket 20 Les 1

Leenwoorden

Ik leer meer leenwoorden schrijven.

Onthoudwoorden

het cadeau	de cake	sowieso	de confetti
het trottoir	de keeper	langlaufen	de ballerina
de croissant	de barbecue	de fohn	de spaghetti
de parachute	de discoquey	de muusli	de cappuccino
de ambulance	het skateboard	de schnitzel	de siesta

Kijk goed. Onthoud hoe je het schrijven moet.

Leenwoorden

Het Nederlands heeft veel woorden die uit andere talen komen: uit het Frans, Engels, Duits en Italiaans. Dat zijn **leenwoorden**.

1 Luister naar het woord in je hoofd.

2 Bedenk hoe je het leenwoord schrijft. Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

3 Schrijf het woord op.

4 Lees nog een keer na of je het woord goed geschreven hebt.

5 Maak een foto van het woord in je hoofd.

het trottoir

Voorbeeld:
Frans: je hoort /trottoir/, je schrijft trottoir.
Engels: je hoort /keeper/, je schrijft keeper.
Duits: je hoort /föhn/, je schrijft schnitzel.
Italiaans: je hoort /ballerina/, je schrijft ballerina.

1 Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2 Oefen het schrijven van de leenwoorden.

- Kijk naar het eerste rijtje. Onthoud goed hoe je de woorden schrijft.
- Zorg allebei dat je rijtje 1 niet ziet. Vul de woorden in.
- Doe hetzelfde met rijtje 2, 3 en 4.
- Kijk samen na.

Meerdere antwoorden mogelijk.

3 Vul de leenwoorden in.

- Vul allebei vier woorden in uit het woordpakket. Uit elk rijtje één.
- Leerling 1: zorg dat je het woordpakket niet ziet.
- Leerling 2: zeg het leenwoord uit het eerste rijtje en spreek het normaal uit.
- Leerling 1: vul het woord in.
- Doe dit ook met de woorden uit rijtjes 2, 3 en 4.
- Ruil om en doe hetzelfde met de vier andere leenwoorden.
- Kijk samen na en verbeter.

Meerdere antwoorden mogelijk.

4 Maak zinnen met de woorden van de plaatjes.

- Zorg allebei dat je het woordpakket niet ziet.
- Leerling 1: noem het woord van het eerste plaatje.
- Leerling 2: maak er een zin mee.
- Leerling 1: vul het woord en de zin in.
- Doe dit ook met het woord van het tweede plaatje.
- Ruil om en doe hetzelfde met de andere twee plaatjes.
- Kijk samen na en verbeter.

het woord	de zin
	<i>Meerdere antwoorden mogelijk.</i>

5 Maak een tekening van het leenwoord.

- Kies uit elk rijtje van het woordpakket één leenwoord.
- Teken deze woorden.
- Ruil met een klasgenoot. Je klasgenoot schrijft de leenwoorden onder jouw tekeningen.

Ter beoordeling van de leerkracht.

Lesinhoud

10

Introductie

- Neem een pen of gum weg bij een leerling. Geef aan dat je het wilt lenen. Vraag de leerlingen wat ze vaak lenen. Laat ze vertellen of ze ook woorden lenen.
- Schrijf het woord *bureau* op het digibord. Vraag wat dat woord met lenen te maken heeft. (Bureau is een leenwoord uit Frankrijk.)
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Kijk samen naar de schrijfaanwijzing en laat deze voorlezen. Bespreek de voorbeelden.
- Vraag de leerlingen waarom de schrijfwijze van deze woorden lastig is. (In een andere taal is de spelling en uitspraak van letters anders.) Vraag hoe je deze woorden kunt leren schrijven. (Je moet de woorden goed onthouden.)
- Toon en bespreek het woordpakket met de leerlingen. Lees de woorden voor, leg nadruk op de uitspraak en laat lastige woorden herhalen. Kunnen de leerlingen aangeven waarom de woorden op deze manier ingedeeld zijn? (Franse, Engelse, Duitse en Italiaanse leenwoorden)
- Vraag wie er een Nederlands woord weet voor *bureau* (schrijftafel), *ambulance* (ziekenwagen), *trottoir* (stoep), *schnitzel* (vleeslapje) en *ballerina* (danseres).
- Geef aan dat het soms niet eens zo gemakkelijk is om er een Nederlands woord voor te bedenken. De leenwoorden horen helemaal bij onze taal. Weet iemand een goed Nederlands woord voor *barbecue*, *confetti*, *sowieso*, *cake*?
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Wijs op de poster deze spellingcategorie aan.

10

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 2 De leerlingen bekijken de rijtjes, onthouden goed hoe je de woorden schrijft en vullen de woorden in zonder naar het woordpakket te kijken. Hiermee oefenen ze de schrijfwijze van de leenwoorden.

Opdracht 3 De leerlingen geven elkaar een dictee en oefenen zo de schrijfwijze van de leenwoorden.

Opdracht 4 De leerlingen oefenen de woordpakketwoorden in een betekenisvolle context.

Opdracht 5 De leerlingen kiezen uit elk rijtje van het woordpakket een leenwoord en tekenen de vier woorden. Een klasgenoot schrijft de woorden eronder. Zo oefenen ze de leenwoorden op creatieve wijze.

5

Reflectie

- Ga naar het digibord en kijk opdracht 4 na.
- Vraag wat voor soort woorden leenwoorden zijn (onthoudwoorden).
- Welke spellingmoeilijkheden zien de leerlingen nog meer in de woorden? (Ballerina, cappuccino, confetti: letterzetter; parachute: letterover; cadeau, croissant, cake, barbecue: je hoort /k/ je schrijft c.)

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Lees samen de woorden van het woordpakket. Let op de uitspraak. Welke woorden kennen de leerlingen niet? Bespreek die woorden. Zijn er Nederlandse woorden voor? Vertel dat de schrijfwijze van leenwoorden lastig is, omdat de woorden uit een andere taal komen. Geef de leerlingen een kopie van het woordpakket. Laat ze extra oefenen (ook buiten de spellinglessen). Vraag aan het einde van de les welke woorden ze al kennen. Daarvoor mogen ze een kruisje zetten.

Instructie

NT2

Vraag of het leenwoord *keeper* ook in de eigen taal wordt gebruikt. Zijn er nog meer woorden hetzelfde? Kijk verder naar de betekenis van de woordpakketwoorden. Laat de leerling vertellen wat de woorden betekenen. Van de onbekende woorden zoekt de leerling de betekenis en een afbeelding op. Van de drie moeilijkste woorden plakt de leerling de afbeeldingen op. De woorden schrijft hij erbij.

Opdracht 4

Spellingsterk

Laat deze leerlingen een stripje maken met een van de woorden bij deze opdracht. Ze proberen er nog enkele leenwoorden bij te gebruiken.

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

De leerlingen maken geen zinnen, ze schrijven alleen de woorden van de afbeeldingen op.

Compactroute

Opdracht 5.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen bedenken woorden bij een Italiaans restaurant.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen zetten een streep onder de leenwoorden van de startopdracht en maken daar een tekening van.

Wp20 Les 2 Leenwoorden

Lesdoel

- De leerling oefent meer leenwoorden.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 20.
- Zet les 2 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Lesinhoud

5

Introductie

- Start met de leenwoorden *keeper*, *corner*, *penalty* en *goal*. Vraag uit welk land deze leenwoorden komen. Welke Nederlandse woorden kun je daarvoor gebruiken? (doelman, hoekschop, strafschop, doelpunt)
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Kijk samen naar de korte schrijfaanwijzing in de leerwerkschriften en bespreek deze met de leerlingen.
- Laat enkele leenwoorden uit het woordpakket noemen en spellen.
- Vraag hoe je het beste de leenwoorden kunt onthouden. (Maak er een foto van in je hoofd.)
- Bespreek of er ook bekende spellingregels gebruikt worden bij leenwoorden. (Ballerina, cappuccino: letterzetter; parachute: letterover; croissant, cake, cadeau, barbecue: je hoort /k/, je schrijft c.)
- Bekijk met de leerlingen hoe je de Nederlandse o in het Frans schrijft. (eau) En hoe spreken de Engelsen onze a meestal uit? (ee)
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

15

Verwerking

- Opdracht 1** De leerlingen vullen vier woordpakketwoorden in die iets met eten en drinken te maken hebben, en maken met elk woord een zin. De leenwoorden worden toegepast in een context.
- Maat** Vergelijkbaar met Maat, maar de leerlingen maken vier leenwoorden af en maken met twee woorden een zin.

- Opdracht 2** De leerlingen bedenken wat er onder de vlek staat en vullen het woord in de zin in. De woordpakketwoorden worden geoefend in een betekenisvolle context.
- Maat** De leerlingen vullen de gegeven woorden in de goede zin in. De woordpakketwoorden worden geoefend in een betekenisvolle context.

- Opdracht 3** De leerlingen maken een menukaart voor een Italiaans restaurant. Op een creatieve wijze worden de leenwoorden toegepast.

5

Reflectie

- Kijk opdracht 1 na met behulp van het digibord.
- Vraag of je bij de uitspraak kunt horen uit welk land het leenwoord komt. (Italiaans klinkt wat zangerig, Duits lijkt wat meer op het Nederlands enzovoort.) Is dat handig om te weten? (Ja, denk aan de Franse eau en Engelse a.)
- Laat nog enkele leenwoorden noemen.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Noem het woord keeper. Vraag de leerlingen waar ze dit woord van kennen. Uit welk land komt het woord? (Het is een Engels leenwoord.) Welk Nederlands woord zou je hiervoor kunnen gebruiken? (doelman)

Lees alle woordpakketwoorden voor en laat ze herhalen. Wat staat er en wat hoor je? Bespreek de schrijfwijze en uitspraak van eau in cadeau en de a in cake. Geef aan dat deze uitspraak voor meer Franse en Engelse leenwoorden geldt. Pak de kopie van het woordpakket erbij en vraag welke woorden de leerlingen al kennen. Hoeveel kruisjes staan er bij de woorden?

Opdracht 1

Spellingsterk

Laat deze leerlingen nog meer leenwoorden bedenken die iets met eten en drinken te maken hebben. (Denk aan: baguette, muffin, steak, spareribs, tagliatelle.)

Leerwerkschrift Maat, NT2 en Dyslexie

De leerlingen gebruiken het woordpakket om de woorden goed op te schrijven.

Opdracht 2

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Laat een spellingsterke leerling de zinnen voorlezen. De leerlingen vullen samen de woorden in.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 2

Leerwerkschrift Maat

Beide leerlingen lezen ieder een keer hardop de woorden van Kies uit. Leerling 1 leest dan de eerste zin. Leerling 2 zegt het antwoord. Leerling 1 controleert. Dan wisselen ze van rol tot alle zinnen besproken zijn. Ieder maakt dan individueel de opdracht. Ze ruilen van leerwerkschrift en letten bij het nakijken op de goede schrijfwijze van de leenwoorden.

Compactroute

Opdracht 2.

LEERWERKSCHRIFT blz. 45 – 46

Woordpakket 20

Les 2

Leenwoorden

Ik oefen meer leenwoorden.

Schrijfaanwijzing

Leenwoorden zijn woorden die uit een andere taal komen. Bedenk hoe je het leenwoord schrijft. Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

1

Welke woorden uit het woordpakket hebben iets met eten en drinken te maken?

Vul het hele woord in. Bedenk met twee woorden een zin. Leg een blaadje over de woorden en vul ze in. Niet spelen.

Frans

Engels

Duits

Italiaans

de cr.

de c.

de m.

de sp.

de croissant

de cake

de musli

de spaghetti

1

Meerdere antwoorden mogelijk.

2

3

4

2

Maak de tien nieuwe woorden af.

Leg een blaadje over de woorden en vul ze in. Niet spelen.

Kies uit: soviesso | langlaufen | barbecue | diskjockey | siesta | ambulance | trottoir | föhn

1

Vlees kun je ook op de barbecue leggen.

2

Een sport in de sneeuw is langlaufen.

3

Een Frans woord voor stoep is trottoir.

4

De zwaargewonde man werd met de ambulance weggebracht.

5

In de disco draaide de diskjockey een goed nummer.

6

Weer of geen weer, we gaan soviesso kamperen.

7

Met de föhn kun je je haar drogen.

8

Een kort slaapje tussen de middag in een warm land is een siesta.

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 45 – 46

3

Wat staat er onder de vlek?

Vul het woord goed in.

1

barbecue

Als het goed weer is, kunnen we het vlees buiten op de barbecue leggen.

2

langlaufen

Heel soms kun je in de winter in Nederland langlaufen in de sneeuw.

3

trottoir

In plaats van de stoep zeggen sommige mensen trottoir.

4

ambulance

De man werd met de ambulance overgebracht naar het ziekenhuis.

5

diskjockey

Ken jij de diskjockey die veel muziek draait van beroemde sterren?

6

soviesso

Weer of geen weer, we gaan soviesso kamperen.

7

föhn

Mijn zus droogt haar haar met een föhn.

8

siesta

In warme landen rusten ze tussen de middag en houden ze een siesta.

1

Maak een menukaart met Italiaanse gerechten.

Zoek de leenwoorden eventueel op in een (digitaal) woordenboek.

1

spaghetti bolognese

2

lasagne

3

tortellini

4

espresso

5

cappuccino

3

Maak een menukaart met Italiaanse gerechten.

Je kunt de leenwoorden opzoeken in een (digitaal) woordenboek.

Voorbeeld: pizza met tomaat en ui € 9,95

Meerdere antwoorden mogelijk.

Pijpoochheid.

1

spaghetti bolognese

2

lasagne

3

tortellini

4

espresso

5

cappuccino

Wp20 Les 3 Leenwoorden

Lesdoel

- De leerling oefent de woorden uit les 1 en bedenkt zelf nieuwe leenwoorden.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 20.
- Zet les 3 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Lesinhoud

5 Introductie

- Geef aan dat er naast de woordpakketwoorden nog meer leenwoorden zijn die we in het Nederlands gebruiken. Vraag welke leenwoorden we bijvoorbeeld bij de computer gebruiken. (e-mail, downloaden, laptop) Weet iemand daar Nederlandse woorden voor?
- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Toon de schrijfaanwijzing van de leenwoorden. Wat voor woorden zijn het? (onthoudwoorden)
- Hoe kun je ze het beste onthouden? (Maak er een foto van in je hoofd. Verder kan het helpen om te weten uit welk land het woord komt.)
- Vraag naar de schrijfwijze van de o in het Frans. (eau) Vraag of de leerlingen daar enkele voorbeelden van kunnen noemen. (cadeau, niveau, bureau) Geef aan dat er ook Franse leenwoorden zijn die eindigen op age. Denk aan: garage, etalage, etage, bagage.
- Vraag of de leerlingen zelf leenwoorden kennen, die niet in het woordpakket staan. Laat ze er enkele noemen. Uit welk land komen die woorden?
- Bespreek met de leerlingen hoe je weet of een woord een leenwoord is? (Dat kun je vaak horen aan de uitspraak en zien aan de schrijfwijze.)
- Doe de oefening(en).
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

15 Verwerking

- Opdracht 1** De leerlingen vullen een leenwoord in achter de omschrijving. De woordpakketwoorden worden geconsolideerd.
- Maat** Vergelijkbaar met Basis, maar de leerlingen plaatsen de gegeven leenwoorden achter de goede omschrijving.

Opdracht 2 De leerlingen bedenken tien nieuwe leenwoorden en vullen ze in het goede rijtje in. Hun woordenschat wordt uitgebreid.

Maat De leerlingen maken tien nieuwe leenwoorden af. Hun woordenschat wordt uitgebreid.

- Opdracht 3** De leerlingen bedenken een elfje met een woord uit opdracht 2 en maken er een tekening bij. Op een creatieve wijze worden leenwoorden geoefend.

5 Reflectie

- Kijk opdracht 2 na met behulp van het digibord.
- Vraag waarom het handig is om te weten uit welk land het leenwoord komt. (Dan kun je rekening houden met hoe bepaalde letters/klanken worden uitgesproken.)
- Laat de leerlingen vertellen wat ze geleerd hebben over leenwoorden.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat een afbeelding zien van een Italiaans restaurant. Vraag de leerlingen welke gerechten er op de menukaart van een restaurant zullen staan. Laat ze er enkele noemen en opschrijven. Wat voor woorden zijn het? (Het zijn leenwoorden waarvan we de schrijfwijze moeten onthouden.)

Opdracht 1

Spellingsterk

De leerling maakt zelf vijf van dit soort omschrijvingen voor andere leenwoorden (binnen of buiten het woordpakket). Een klasgenoot raadt om welke woorden het gaat en schrijft de woorden op.

Opdracht 2

Spellingsterk

De leerlingen zoeken naar leenwoorden uit landen die nog niet genoemd zijn. Ze schrijven de woorden op een leeg blaadje. (Denk aan: Spanje: paella, macho – Finland: sauna – Indonesië: bamboe, ketjap, nasi – Turkije: tulp, yoghurt – Portugal: marmelade – Noorwegen: fjord – Zweden: knäckebröd – Rusland: steppe, toendra, mammoet – China: thee, wok.) Ze tekenen de vlag van het land van herkomst erbij. **Leerwerkschrift Maat, NT2 en Dyslexie** Laat de leerlingen in een (digitaal) woordenboek de schrijfwijze opzoeken.

Compactroute

Opdracht 1 en 2.

Woordpakket 20

Les 3

Leenwoorden

- Ik oefen meer leenwoorden.
- Ik bedenkt zelf nieuwe leenwoorden.

1 Welk leenwoord wordt bedoeld?

Vul het woord met het lidwoord in.

1 Een Engels leenwoord voor een voetballer in het doel.

de keeper

2 Een Italiaans leenwoord voor een balletdanseres.

de ballerina

3 Een Frans leenwoord voor iets dat je geeft.

het cadeau

4 Een Duits leenwoord voor een gepaneerd lapje gebakken vlees.

de schnitzel

5 Een Italiaans leenwoord voor koffie met opgeschuimde melk.

de cappuccino

6 Een Frans leenwoord voor valscheren bij een vlieghuigsprong.

de parachute

7 Een Italiaans leenwoord voor kleine, kleurige papieren snippers.

de confetti

8 Een Engels leenwoord voor plank met wieljes om je op voort te bewegen.

het skateboard

2 Bedenk tien nieuwe leenwoorden.

Meerdere antwoorden mogelijk.

Vul ze in het goede rijtje in. Je mag in een (digitaal) woordenboek zoeken of op internet.

Frans leenwoorden met eau of age

Engelse leenwoorden die met voetbal te maken hebben

Italiaanse leenwoorden die met eten te maken hebben

het plateau

de bagage

de etage

het niveau

scoren

trainen

de goal

de penalty

de tagliatelle

de pasta

de pizza

de macaroni

LEERWERKSCHRIFT blz. 47 – 48

Woordpakket 20

Les 3

Leenwoorden

- Ik oefen meer leenwoorden.
- Ik bedenkt zelf nieuwe leenwoorden.

1 Welk leenwoord wordt bedoeld?

Leg een blaadje over de woorden en vul ze in. Niet spieken.

Kies uit: de schnitzel | de confetti | de parachute | de cappuccino | de ballerina | de keeper | het cadeau | het skateboard

1 Een voetballer in het doel

de keeper

2 Een valscheren bij een vlieghuigsprong

de parachute

3 Een balletdanseres

de ballerina

4 Iets dat je geeft

het cadeau

5 Een gepaneerd lapje gebakken vlees

de schnitzel

6 Een plank met wieljes om je op voort te bewegen of als sport

het skateboard

7 Koffie met opgeschuimde melk

de cappuccino

8 Kleine, kleurige, ronde papieren snippers

de confetti

2 Maak de tien nieuwe woorden af.

Vul ze in het goede rijtje in. Je mag in een (digitaal) woordenboek zoeken of op internet.

Frans leenwoorden met eau of age

Engelse leenwoorden die met voetbal te maken hebben

Italiaanse leenwoorden die met eten te maken hebben

het plateau

de bagage

de etage

het niveau

scoren

trainen

de goal

de penalty

de pasta

de pizza

de macaroni

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 47 – 48

3 Bedenk een elfje.

1 Gebruik één woord uit opdracht 2.

2 Maak er een tekening bij.

Ter beoordeling van de leerkracht.

gitea
je bekort
met talent grond
de een geen rijpen
samenlijk

3 Bedenk een elfje.

1 Gebruik één woord uit opdracht 2.

2 Maak er een tekening bij.

Ter beoordeling van de leerkracht.

gitea
je bekort
met talent grond
de een geen rijpen
samenlijk

32

33

Wp20 Les 4 Leenwoorden

Lesdoelen

- De leerling kan leenwoorden goed schrijven.
- De leerling kan de woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 9, 10, 11 en 12.
- Zet les 4 klaar op het digibord.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- voor elke leerling een kladblaadje
- groeischrift of scoreblad Spelling

Lesinhoud

5

Introductie Dit kan ik nog

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Kunnen de leerlingen aangeven bij welke spellingcategorieën de woorden horen?
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie Dit kan ik nog

- Doe de oefening(en). Maak er eventueel een quiz van waarbij de leerlingen punten kunnen verdienen. De leerlingen werken in tweetallen en schrijven per tweetal de antwoorden op een kladblaadje.
- Welke spellingcategorie van blok 3 vinden de leerlingen het lastigst? Toon de schrijfaanwijzing op het digibord en bespreek deze met de leerlingen.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

5

Verwerking Dit kan ik nog

- Opdracht 1** De leerlingen maken de woorden af en maken er een zin mee. Ze herhalen de schrijfwijze en betekenis van woordpakketwoorden van blok 3.
- Opdracht 2** De leerlingen vullen het voltooid deelwoord in de zinnen en herhalen zo de werkwoorden van woordpakket 9.
- Opdracht 3** De leerlingen maken samenstellingen met en zonder koppelteken en herhalen zo de woordpakketwoorden van blok 3.
- Opdracht 4** De leerlingen maken zinnen met samenstellingen van opdracht 3 en passen zo de woorden toe in een betekenisvolle context.

10

Dictee

- Neem het dictee af.
- Aanwijzingen voor de afname van het dictee staan in de Handleiding Algemeen.

5

Reflectie

- De leerlingen vullen in het groeischrift of op het scoreblad Spelling in hoeveel woorden ze goed hadden.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Woorddictee

Dit kan ik nu

Schrijf het woord op.

- 1 Na het eten drinken we nog een kopje **cappuccino**.
- 2 **De keeper** van die voetbalclub is erg goed.
- 3 Mijn zus gebruikt **de föhn** om haar haar te drogen.
- 4 Met mijn verjaardag krijg ik een mooi **cadeau**.
- 5 Met carnaval liggen de straten vol met **confetti**.
- 6 In die disco hebben ze een goede **diskjockey**.
- 7 **Langlaufen** doe je in de sneeuw.
- 8 **De ballerina** danst op spitzten.
- 9 De zieke man werd in **de ambulance** naar het ziekenhuis vervoerd.
- 10 Hebben jullie ook een **barbecue** in de tuin?

Dit kan ik nog

Woorden uit blok 3

- 1 Gisteren had mijn broertje een **astma-aanval**.
 - 2 Je moet nooit te dicht bij een **wespennest** komen.
 - 3 Te vroeg geboren baby's liggen vaak in een **couveuse**.
 - 4 Bij die **kapperszaak** laat ik mijn haar knippen.
- Schrijf het voltooid deelwoord van het werkwoord op.
- 5 discrimineren - Heb jij ooit iemand ... (**gediscrimineerd**)?

Woordpakket 20 Les 4

Dit kan ik nog

- 1 Wat ontbreekt in het woord?
Vul in elk hokje een letter of teken in. Maak er daarna een zin mee.

1 t e n t i f i c a t i e

2 t e u r i n g e r

3 m e d i c a t i e

4 g e l a d e n

- 2 Wat is het voltooid deelwoord?
Vul het voltooid deelwoord in.
Onderstreep in elke zin de persoonsvorm van hebben of zijn die bij het voltooid deelwoord hoort.

- reizen 1 Ik ben met de trein naar Amsterdam. *geraad*
- smelten 2 De kleuter huilde omdat zijn ijsje was. *gesmolten*
- goochelen 3 Die goochelaar heeft een konijn uit zijn hoge hoed. *gagoocheld*
- duiken 4 Tessa is van de hoge duikplank. *gedoken*
- wrijven 5 Ik heb te hard over mijn arm. *gavroven*
- mixen 6 Mam heeft gisteren lekkere drankjes. *gemixt*
- leven 7 Ik had een hele lieve poes. Zij heeft heel lang. *geleefd*

3 Maak samenstellingen.
Kies steeds een woord uit de eerste rij en uit de tweede rij.
Vul de samenstellingen in. Let op: sommige woorden krijgen een koppelteken.

eerste woord	tweede woord	samenstelling
crisis	woning	<i>crisiswoning</i>
opera	ei	<i>opera-uitvoering</i>
nieuwbouw	centrum	<i>jeugdjournaal</i>
jeugd	uitvoering	<i>floor-ei</i>
thee	journaal	<i>crisiscentrum</i>
pech	is	<i>stereo-installatie</i>
stereo	pagina	<i>paschgeval</i>
chocolade	indeling	<i>chocolade-ij</i>
alinea	geval	<i>uutpagia</i>
web	installatie	<i>alinea-indeling</i>

- 4 Maak met de samenstellingen van opdracht 3 vijf zinnen.

1 *Tier beoordeeling van de leerkracht.*

2

3

4

5

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

1 ?	✓ ✕
1	
2	
3	
4	
5	

Woorden uit blok 3

Zo schrijf ik het goed

1 ?	✓ ✕
1	
2	
3	
4	
5	

LEERWERKSCHRIFT blz. 49 – 50 – 51

Woordpakket 20 Les 4

Dit kan ik nog

- 1 Wat ontbreekt in het woord?
Vul in elk hokje een letter of teken in. Maak er daarna een zin mee.

1 t e n t i f i c a t i e

2 t e u r i n g e r

3 m e d i c a t i e

4 g e l a d e n

- 2 Wat is het voltooid deelwoord?
Voorbeeld: goochelen - Hij heeft een konijn uit zijn hoge hoed. *gagoocheld*

- reizen 1 Ik ben met de trein naar Amsterdam. *geraad*
- smelten 2 De kleuter huilde omdat zijn ijsje was. *gesmolten*
- wrijven 3 Heb je hard genoeg gavroven?
- mixen 4 Mam heeft lekkere drankjes. *gemixt*
- leven 5 Ik had een hele lieve poes. Zij heeft heel lang. *geleefd*
- duiken 6 Tessa is van de hoge duikplank. *gedoken*

3 Maak samenstellingen.
Kies een woord uit rij 1 en een woord uit rij 2. Vul de samenstellingen in.
Let op: sommige woorden krijgen een koppelteken.
Kies vier samenstellingen en maak vier zinnen.

eerste woord	tweede woord	samenstelling
web	woning	<i>uutpagia</i>
nieuwbouw	geval	<i>crisiswoning</i>
jeugd	pagina	<i>jeugdjournaal</i>
pech	journaal	<i>paschgeval</i>
thee	is	<i>floor-ei</i>
stereo	industrie	<i>stereo-installatie</i>
chocolade	ei	<i>chocolade-ij</i>
auto	installatie	<i>auto-industrie</i>

- 4 Maak met de samenstellingen van opdracht 3 vier zinnen.

1 *Tier beoordeeling van de leerkracht.*

2

3

4

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

1 ?	✓ ✕
1	
2	
3	
4	
5	

Woorden uit blok 3

Zo schrijf ik het goed

1 ?	✓ ✕
1	
2	
3	
4	
5	

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 49 – 50 – 51

Extra instructie / differentiatie

Instructie

Spellingsterk

De leerlingen schrijven bij vraag 2 en 4 van de quiz geen twee, maar vier antwoorden op.

Opdracht 2

Leerwerkschrift Maat

Herhaal met de leerlingen de regel voor werkwoorden waarvan de stam eindigt op x. (x klinkt als /ks/, gebruik daarom 't kofschip.) Laat een leerling hardop vertellen hoe hij het voltooid deelwoord maakt van het werkwoord mixen. (gemixt)

Opdracht 3

Spellingsterk

Laat met de losse woorden nog andere samenstellingen bedenken en opschrijven (bijvoorbeeld: crisisberaad, bovenwoning).

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

De leerlingen trekken eerst een lijn tussen de twee woorden. Bekijk samen wat de eindletter is van het eerste woord en de beginletter van het tweede woord. Vraag wanneer er een koppelteken tussen moet.

Compactroute

Alle opdrachten.

Toetsweek Signaleringsdictee

Organisatie

Deze week worden de spellingcategorieën en woordpakketten van blok 5 getoetst.

- **Op dag 1** wordt het signaleringsdictee afgenomen.
- **Op dag 2** gaan de leerlingen remediëren, herhalen of verrijken.
- **Op dag 3** gaan de leerlingen remediëren, herhalen of verrijken.
- **Op dag 4** wordt het controledictee afgenomen.

Toetsdoelen Dit kan ik nu woord

- De leerling kan de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont goed schrijven.
- De leerling kan afkortingen goed schrijven.
- De leerling kan samenstellingen goed schrijven.
- De leerling kan leenwoorden goed schrijven.

Dit kan ik nog woord

- De leerling kan het voltooid deelwoord en het hele werkwoord van zwakke en sterke werkwoorden uit blok 3 goed schrijven.
- De leerling kan woorden waarin ou klinkt als /oe/ uit blok 3 goed schrijven.
- De leerling kan samenstellingen waarin twee medeklinkers (bijna) hetzelfde klinken of waarin je een medeklinker (bijna) niet hoort uit blok 3 goed schrijven.
- De leerling kan woorden met – (koppelteken) uit blok 3 goed schrijven.

Afname van het signaleringsdictee

- Neem zelf het dictee af of laat de leerlingen het dictee digitaal maken. Het dictee bestaat uit twee delen: een zinnendictee (8 zinnen) en een woorddictee (18 woorden). De woorden in het woorddictee worden ook aangeboden in zinnen.
- Je toetst in totaal 40 woorden: 32 woorden uit Dit kun je nu en 8 woorden uit Dit kun je nog. Achter de gemarkeerde woorden zie je uit welk woordpakket ze afkomstig zijn.
- Tel het aantal fouten van Dit kun je nu bij elkaar op en het aantal fouten van Dit kun je nog.
- Kijk bij Advies welke leerlingen in aanmerking komen voor remediëring, herhaling of verrijking. Volg de aanwijzingen voor extra oefening.

Zinnendictee

De leerlingen schrijven de hele zin op.

- 1 Het was een **geruststelling**^{wp19} dat we **de route**^{wp10} naar **de stadsschouwburg**^{wp19} hadden gekregen.
- 2 Daar zagen we een **opera-uitvoering**^{wp12} waarvan **de televisieomroep**^{wp19} opnames maakten.
- 3 Na de opnames was er veel **media-aandacht**^{wp12} voor **de modeontwerper**^{wp19} die de kostuums van de spelers had gemaakt.
- 4 We leerden **langlaufen**^{wp20} van een **ski-instructeur**^{wp19} waarvan we ons niet als een **coureur**^{wp10} mochten gedragen.
- 5 **Het krantenartikel**^{wp19} beschreef de ruzie die was ontstaan tussen **de profvoetballer**^{wp19} en **de keeper**^{wp20}.
- 6 Voor de mensen van **de vrijwilligerscentrale**^{wp19} stonden er verse broodjes, beleg, **muesli**^{wp20} en een **croissant**^{wp20} klaar.
- 7 Op **de feestdag**^{wp11} kreeg elke bewoner een **cappuccino**^{wp20} met **cake**^{wp20}.
- 8 **De atletieclub**^{wp11} hield een **barbecue**^{wp20}, maar je kon ook **spaghetti**^{wp20} eten.

Woorddictee

De leerlingen schrijven de gemarkeerde woorden op.

Schrijf de afkorting op.

- 1 Wij kochten een toegangsbewijs, **inclusief**^{wp18} een parkeerkaart. (incl.)
- 2 Er was veel te zien: een tentoonstelling, een film, een modeshow **enzovoort**^{wp18}. (enz.)
- 3 We bezochten **onder andere**^{wp18} de modeshow. (o.a.)
- 4 De collectie van **de heer**^{wp18} Bakker was erg apart. (dhr.)
- 5 Veel creaties waren **bijvoorbeeld**^{wp18} alleen geschikt voor een gala-avond. (bijv.)
- 6 We hadden **eventueel**^{wp18} ook nog de tentoonstelling willen bekijken. (evt.)
- 7 Maar omdat het erg laat was geworden, gingen we zo spoedig **mogelijk**^{wp18} weg. (z.s.m.)
- 8 We moesten nog tien **kilometer**^{wp18} naar huis fietsen. (km)

Schrijf de persoonsvorm tegenwoordige tijd of het voltooid deelwoord op.

- 9 herkansen - Mijn broer... (**herkanst**^{wp17}) zijn examen.
- 10 ontmoeten - Hij heeft haar voor het eerst op vakantie ... (**ontmoet**^{wp17}).
- 11 betalen - Hij heeft zijn contributie voor deze maand nog niet ... (**betaald**^{wp17}).
- 12 gebruiken - Erwin heeft zijn mobieltje onder de les ... (**gebruikt**^{wp17}).
- 13 ontdooien - Mijn moeder ... (**ontdooit**^{wp17}) de vriezer.
- 14 herstellen - De loodgieter heeft de afvoer van de gootsteen ... (**hersteld**^{wp17}).
- 15 beslissen - De scheidsrechter heeft ... (**beslist**^{wp17}) dat het doelpunt niet telt.
- 16 veranderen - De trainer ... (**verandert**^{wp17}) de opstelling van het team.
- 17 schrikken - Ik ben erg ... (**geschrokken**^{wp9}) toen er onverwachts iemand binnenstapte.
- 18 rijden - Hij is er met een omweg naartoe ... (**gereden**^{wp9}).

Advies

Dit kan ik nu woord

Dit kan ik nog woord

- 16 – 32 fout** = onvoldoende → remediëren
13 – 15 fout = matig → remediëren en herhalen
7 – 12 fout = voldoende → herhalen
3 – 6 fout = goed → verrijken
0 – 2 fout = uitstekend → verrijken

- 4 fout of meer** = matig / onvoldoende → remediëren met:
- Remedieerbladen blok 3
 - Mijn pakket blok 3

Remediëren

Remedieerbladen

Blok 5, Printblad 1 – 4

Woordpakket 17

Lees bij opdracht 1 de stappen voor die de leerlingen moeten nemen voor het maken van de opdracht. Doe enkele werkwoorden samen en geef beurten. Laat de leerlingen vertellen wat er gebeurt bij de hij-vorm en het voltooid deelwoord. Daarna schrijven de leerlingen de werkwoordsvormen in de tabel. Laat de leerlingen bij opdracht 2 bij elke afbeelding eerst verwoorden wat er met het werkwoord gebeurt bij de hij-vorm en het voltooid deelwoord. Wanneer komt er een t of een d aan het eind van het voltooid deelwoord? Daarna schrijven ze de werkwoordsvormen op. Lees bij opdracht 3 de zin voor en herhaal het onderstreepte werkwoord; vraag naar de hij-vorm en het voltooid deelwoord. Geef beurten en laat de werkwoordsvormen in de tabel schrijven.

Woordpakket 18

Lees bij opdracht 1 de woorden voor en laat de leerlingen vertellen wat de afkorting is van de woorden. Vraag bij elke afkorting naar de punten: staan er punten in de afkorting en zo ja waar? Lees bij opdracht 2 de zinnen voor. Vraag bij elke zin welke woorden je kunt afkorten. Daar zetten de leerlingen een streep onder. Geef beurten. Daarna schrijven de leerlingen de afkorting achter de zin. Geef bij opdracht 3 beurten en laat de leerlingen vertellen welke woorden bij de afkortingen horen. Daarna trekken ze een lijntje van de afkorting naar het woord.

Woordpakket 19

Lees bij opdracht 1 de twee losse woorden voor. Vraag de leerlingen er één woord van te maken. Vraag bij elke samenstelling wat lastig is en waar je op moet letten. Daarna schrijven de leerlingen de samenstelling op. Bespreek bij opdracht 2 elke zin. Lees het eerste woord duidelijk voor. Laat de leerlingen herhalen waarom het fout is. Hoe schrijf je het dan? Lees bij opdracht 3 de zinnen voor en vraag de leerlingen welk woord bedoeld wordt. Geef beurten en laat de leerlingen vertellen waar je op let als je deze samenstelling schrijft.

Woordpakket 20

Laat bij opdracht 1 de leerlingen vertellen welke woorden bij de afbeeldingen horen. Welke letters ontbreken nog? Geef beurten en laat de leerlingen de ontbrekende letters noemen. Daarna worden de woorden opgeschreven. Lees bij opdracht 2 de zinnen voor en vraag de leerlingen welk leenwoord wordt bedoeld. Laat de woorden eerst spellen voordat ze opgeschreven worden. Een leerling leest bij opdracht 3 de woorden voor. Daarna lees je de zinnen en vraag je de leerlingen welk woord er wordt bedoeld. De woorden worden in de zinnen geschreven.

Mijn pakket

Blok 5

De leerling oefent spelling op eigen niveau.

Herhalen

Herhalingsbladen

Blok 5, Printblad 1 – 4

De leerlingen maken de herhalingsbladen zelfstandig.

Printblad 1 en 2

- De werkwoordspelling van woordpakket 17 komt aan de orde op printblad 1 opdracht 1 en op printblad 2 opdracht 3. In de overige opdrachten herhalen de leerlingen de woorden van woordpakket 18 (printblad 2, opdracht 1), woordpakket 19 (printblad 1 en 2, opdracht 2) en woordpakket 20 (printblad 1, opdracht 3).

Printblad 3 en 4

- Op printblad 4, opdracht 2 wordt de werkwoordspelling van woordpakket 17 herhaald. In de overige opdrachten komen de woorden van woordpakket 18 (printblad 3 opdracht 2 en printblad 4 opdracht 3), woordpakket 19 (printblad 3, opdracht 3) en woordpakket 20 (printblad 3 en 4, allebei in opdracht 1) aan de orde.

Mijn pakket

Blok 5

De leerling oefent spelling op eigen niveau.

Verrijken

Verrijkingsbladen

Blok 5, Printblad 1 – 2

Leerlingen die de stof van blok 5 goed beheersen, maken de verrijkingsbladen. Laat de leerling zelf bepalen welke opdrachten ze eerst willen maken. Op beide printbladen worden woorden van het hele blok gebruikt. De leerlingen maken een letterrijm, schrijven een verhaal, maken samenstellingen van losse woorden, schrijven zinnen en maken zinnen af, zoeken leenwoorden bij omschrijvingen (en andersom) en maken een woordrups met de woorden van blok 5. Zelfgemaakte puzzels kunnen opgelost worden door een andere leerling die ook aan het verrijken is.

Mijn pakket

Blok 5

De leerling oefent spelling op eigen niveau.

Toetsweek Controledictee

Toetsdoelen Dit kan ik nu woord

- De leerling kan de persoonsvorm en het voltooid deelwoord van gevaarlijke werkwoorden met ge, be, ver, her en ont goed schrijven.
- De leerling kan afkortingen goed schrijven.
- De leerling kan samenstellingen goed schrijven.
- De leerling kan leenwoorden goed schrijven.

Dit kan ik nog woord

- De leerling kan het voltooid deelwoord en het hele werkwoord van zwakke en sterke werkwoorden uit blok 3 goed schrijven.
- De leerling kan woorden waarin ou klinkt als /oe/ uit blok 3 goed schrijven.
- De leerling kan samenstellingen waarin twee medeklinkers (bijna) hetzelfde klinken of waarin je een medeklinker (bijna) niet hoort uit blok 3 goed schrijven.
- De leerling kan woorden met - (koppelteken) uit blok 3 goed schrijven.

Dit kan ik al woord

- De leerling kan het tegenwoordig deelwoord uit blok 6 goed schrijven.
- De leerling kan woorden met ei, ij, au, auw, ou en ouw uit blok 6 goed schrijven.
- De leerling kan woorden waarin g klinkt als /zj/ uit blok 6 goed schrijven.
- De leerling kan woorden die eindigen op d en b uit blok 6 goed schrijven.

Afname van het controledictee

- Neem zelf het dictee af of laat de leerlingen het dictee digitaal maken. Het dictee bestaat uit twee delen: een zinnendictee (9 zinnen) en een woorddictee (18 woorden). De woorden in het woorddictee worden ook aangeboden in zinnen.
- Je toetst in totaal 48 woorden: 32 woorden uit Dit kun je nu, 8 woorden uit Dit kun je nog en 8 woorden uit Dit kun je al. Achter de gemarkeerde woorden zie je uit welk woordpakket ze afkomstig zijn.
- Tel het aantal fouten van Dit kun je nu bij elkaar op. Doe dat ook bij Dit kun je nog en Dit kun je al. Je ziet meteen welke leerlingen nog onvoldoende scores op Dit kun je nu en Dit kun je nog en welke leerlingen al voldoende scores op Dit kun je al.
- Kijk bij Advies en volg de aanwijzingen.

Zinnendictee

De leerlingen schrijven de hele zin op.

- De stagiair^{wp23} van de weekenddienst^{wp19} belde per ongeluk de traumahelikopter^{wp22} en niet de ambulance^{wp20}.
- De schoolleerling^{wp19} die clubkampioen^{wp24} was geworden, kreeg een cadeau^{wp20} van de atletiekclub^{wp11}.
- Tijdens de prijsuitreiking^{wp22} gebruikte de diskjockey^{wp20} een stereo-installatie^{wp12} voor de radio-uitzending^{wp12}.
- Waar kan ik de passage^{wp23} lezen waarin verteld wordt hoe je honderdduizend^{wp24} euro kunt winnen?
- De modeontwerper^{wp19} strooide confetti^{wp20} in de coupe^{wp10} van zijn model terwijl ze een glas perensap^{wp19} dronk.
- Met een gezonde levensstijl^{wp19} wil de ballerina^{wp20} er gezond uitzien en hoopt ze nooit een zonnebank^{wp19} nodig te hebben.
- Een schnitzel^{wp20} met een ragout^{wp10} van paddenstoelen is sowieso^{wp20} veel lekkerder dan eentje zonder saus.
- De rechtszaak^{wp19} werd een strijdtoneel^{wp11} vanwege een zwerver die al dagen in kleermakerszit^{wp19} op het trottoir^{wp20} zat.
- De tuinman wil de bessenstruik^{wp19} niet tijdens de siësta^{wp20} planten.

Woorddictee

De leerlingen schrijven de gemarkeerde woorden op.

Schrijf de afkorting op.

- Sara vergiste zich en deed zout in de koffie in plaats van^{wp18} suiker. (i.p.v.)
 - Tegenwoordig gebruikt iedereen een personal computer^{wp18}. (pc)
 - Miriam wist niet op welke bladzijde^{wp18} we waren. (blz.)
 - De toegang is gesloten, dat wil zeggen^{wp18} dat je niet naar binnen kunt. (d.w.z.)
 - We hebben de rode bessen gezoet met 50 gram^{wp18} suiker. (gr.)
 - Jelle vroeg of hij alstublieft^{wp18} mee mocht doen met de voetvalwedstrijd. (a.u.b.)
- Schrijf de persoonsvorm tegenwoordige tijd of het voltooid deelwoord op.
- verdunden - Zij ... (verdunt^{wp17}) de limonadesiroop met water.
 - hervatten - Na het incident werd de wedstrijd ... (hervat^{wp17}).
 - ontcijferen - Zij heeft het geheimschrift niet ... (ontcijferd^{wp17}).
 - verstoppen - Ellen heeft zich achter het gordijn ... (verstoppt^{wp17}).
 - berekenen - Hij heeft ... (berekend^{wp17}) hoeveel geld hij nodig heeft.
 - ontdekken - Jasper heeft de schuilplaats niet ... (ontdekt^{wp17}).
 - getuigen - Hij heeft ... (getuigd^{wp17}) bij het huwelijk van zijn oom en tante.
 - betalen - Karin ... (betaalt^{wp17}) in het restaurant de hele rekening.
 - bieden - Ik heb er tien euro voor ... (geboden^{wp9}).
 - leven - Hij heeft er heel wat jaren ... (geleefd^{wp9}).
- Schrijf het tegenwoordig deelwoord op.
- huilen - ... (Huilend^{wp21}) liep het meisje met een kapotte knie naar huis.
 - aarzelen - ... (Aarzelend^{wp21}) belde ze bij de burens aan.

Advies

Dit kan ik nu woord

Dit kan ik nog woord

Dit kan ik al woord

13 fout of meer = matig / onvoldoende
Kijk bij Advies op de volgende pagina.

4 fout of meer = matig / onvoldoende

0 – 2 fout = goed / uitstekend

Advies voor leerroute volgend blok op basis van totaal Dit kan ik nu en Dit kan ik nog

0 – 3 fout = uitstekend	→ spellingsterk/compactroute
4 – 8 fout = goed	→ spellingsterk
9 – 15 fout = voldoende	→ gemiddeld
16 – 20 fout = matig	→ leerwerkschrift
21 – 40 fout = onvoldoende	→ leerwerkschrift Maat

Toetsweek Advies spelling

Dit kan ik nu
matig/onvoldoende

Laat de leerlingen extra oefenen tijdens het volgende blok met de suggesties hieronder:

Herhalen en toepassen Kies een spel uit blok 5 en laat de leerling hiermee extra oefenen.

Spelen en Bewegen Laat de leerling het spel spelen met het woordpakket waarmee extra geoefend moet worden.

Herhalingsbladen Laat de leerling zelfstandig oefenen met de herhalingsbladen. De printbladen bevatten steeds opdrachten met alle woordpakketten van blok 5. De werkwoordspelling van woordpakket 17 wordt geoefend op printblad 1 in opdracht 1, op printblad 2 in opdracht 3 en op printblad 4 in opdracht 2.

Dit kan ik nog
matig/onvoldoende

Laat de leerlingen extra oefenen tijdens het volgende blok met de suggesties hieronder:

Herhalen en toepassen Kies een spel uit blok 3 en laat de leerling hiermee extra oefenen.

Spelen en bewegen Laat de leerling het spel spelen met het woordpakket waarmee extra geoefend moet worden.

Herhalingsbladen Laat de leerling zelfstandig oefenen met de herhalingsbladen. De printbladen bevatten steeds opdrachten met alle woordpakketten van blok 3.

Dit kan ik al
goed/uitstekend

Volg in het volgende blok de aanwijzingen op voor spellingsterke leerlingen of kies de compactroute.

Colofon

Redactie

Projectteam ThiemeMeulenhoff

Vormgeving

Flowdesign, Utrecht

Opmaak

Michelangela, Utrecht

Over ThiemeMeulenhoff

ThiemeMeulenhoff ontwikkelt zich van educatieve uitgeverij tot een learning design company. We brengen content, leerontwerp en technologie samen. Met onze groeiende expertise, ervaring en leeroplossingen zijn we een partner voor scholen bij het vernieuwen en verbeteren van onderwijs. Zo kunnen we samen beter recht doen aan de verschillen tussen lerenden en scholen en ervoor zorgen dat leren steeds persoonlijker, effectiever en efficiënter wordt.

Samen leren vernieuwen.

www.thiememeulenhoff.nl

ISBN 978 90 06 28388 4

Versie 1.1

© ThiemeMeulenhoff, Amersfoort

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO), Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden. Voor meer informatie over het gebruik van muziek, film en het maken van kopieën in het onderwijs zie www.auteursrechtenonderwijs.nl.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Deze uitgave is volledig CO₂-neutraal geproduceerd.

Het voor deze uitgave gebruikte papier is voorzien van het FSC®-keurmerk.

Dit betekent dat de bosbouw op een verantwoorde wijze heeft plaatsgevonden.